ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(10209) | 1963 оной июниин 25, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс нээгдэбэ

МОСКВА, июниин 24. (ТАСС). Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо мүнөөдэр үглөөгүүр Эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс хүдэлмэреэ эхилбэ.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын Демократическа Федерациин үмэнэһөө федерациин түрүүлэгшын орлогшо, совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ **Н. В. Попова** конгресс нээбэ.

Конгресстэ хабаадалсагшад СССР-эй лётчик-космонавтнууд, Советскэ Союзай Геройнууд — конгрессэй делегат Валентина Терешкова, тэрэшэлэн Валерий Быковскиие нэрьемэ удаан альга ташалгаар амаршалаа.

ПАРТИИН СОЁЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭЭЛЖЭЭТЭ ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Л. Ф. ИЛЬИЧЕВОЙ элидхэл тушаа КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй 1963 оной июниин 21-дэ баталан абаһан тогтоол

XXII съездын шиидхэбэринүүдые, Проелүүлэн, совет арад материальна үйлэдниитын болон ухаан сэдьхэлэй ажабайһалбаринуудта томо амжалтануудые туйПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум ангяар тэмдэглэнэ.

ажал ябуулгын гол дүн гэхэдэ, Совет заонһоо хойшонхи үе соо манай орондо содөөр, эсэслэн илаа, коммунис уг зорилзэргын һайн һайхан абари заншалтай үмүүжэнэ, олон миллион хүнүүдэй үзэл эдэ анха түрүүнээ марксизм-ленинизмын һэ һуурида түшэглэн бүридэнэ; совет низм байгуулха талаар эрдэм ухаанда үндорхой түсэбтэй мүнөө болонхой.

богоолшолгодо эсэргүүсэн, коммунизлгын илалтын түлөө ажалша хүн түрэлтэ тэмсэлэй үнэн зүб, найдамтай компас рксизм-ленинизмын бодотоор илан мандаэнэ дүн харуулна.

ленинизмын һургаалые хүтэлбэри болгороной арадууд засагые гартаа абажа, соолюциин туйлалтануудые аршалан хамүеын гээгдэлһээ гаража шадахаһаа гадын ажабайдалай шиидхэхы һалбариин— үйлэдбэриин талаар капитализмда орлизмын арсашагүй булюу һайн байпые онихон болзор соо гэршэлэн харуулжа мышленна үйлэдбэриин юрэнхы хэмжээтэрэшэлэн промышленна үйлэдбэриин пробүхэндэ хүртэсын хэмжээнэй талаар Р-эй ахижа гараха саг мүнөө ойртоод

м байгуулгада совет арадай туйлаһан мжалтануудһаа, социалис оронуудай бүй туйлалтануудһаа уламжалан, дэлхэй иин хүсэнүүдэй тэнсүүри шанарайнгаа тахубилаа, империализм сэрэгэй хүсөөр үгы хэжэ шадахаяа болёод, хоёр сисндохи экономическа мүрысөөндэ тэрэ уулан булигдадаг болоожо байна.

ериалис оронуудай зонхилхы этэгээдүүд эсэргүүсэн тэмсэхэ бусад аргануудһаа архаһаа гадна, социалис гүрэнүүд тушаа ай талаар һүйдхэлтэ ябуулга хэхэ, коммуу муухайгаар эсэргүүсэхэ ябадалда эгээн дадаг байха юм. Коммунизмда эсэргүүсэшалтаг бaряад, империалистнууд социалис онуудые экономическа болон политическэ ан газаашалхые оролдоно, буу зэбсэгй яаралтайгаар түхеэрнэ. «Үзэл суртае» социалис оронуудта шэлжүүлэн дэлдэнэр али бүхы аргаар оролдодог. Суртал аар эбсэжэ болохо гэһэн уряа лозунгые олгоод, искусство «партийна шэнжэтэй г, «гол ёһо баримталангүй, дура зоргоо, суртал бодолой, ангиин шэнжэ баримхоёр үеын хүнүүд хоорондоо зүрилдэдэг» эртэй хуурмаг бодомжонуудые мадотор тараахые, үзэл бодолой талаар хүнүүдые забхайруулхые тэдэнэр орол-

долой талаар эбсэжэ болохо гэһэн номарксизм-ленинизмдэ урбаһан, хүдэлмэриаряашадай хэрэгтэ урбаһан ябадал бо-

оронуудай экономическа болон политичедалай ехээр ургаха тудам, дэлхэйн капири ехээр доройтохо тудам, дэлхэй дээрэ лэй бүри хурсадаха тудам коммунизмын дэ олониитые нягтаар эмхидхэн жагсаалстско-ленинскэ үзэл бодолой дүүргэдэг дээшэлнэ.

эн ядадаг империалис суртал бодолтой анга тэмсэл хэхэ, тэрэнэй хорото нүлөөндые аршалха, коммунизмын агууехэ үзэл ажалшадые бүри эдэбхитэйгээр хүмүүксистско-ленинскэ һургаалай арюун сэбэр иие хүгжөөхэ, баяжуулха тухай һаг үрохо гээшэ совет арадай үмэнэхи түрүүнэй уялгамнай, бүхы дэлхэйн ажалшадай ернациональна уялгамнай гэжэ КПСС

дүү марксистско-ленинскэ партинуудтай йн сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шухалын шулнуудые хараалан тодорхойлоо, буржуазалда эсэргүү, тэрэшэлэн ревизионизмда, үзэл баримталагшадта, олониитэһээ тапаэргүү эрид шанга тэмсэл хэнэ.

оммунизм байгуулха агууехэ түсэб зохёое бэелүүлхэ эрхэ байдал бии болгоһон обществын урда тээхи бүхы хүгжэлгаяа һүүлшын арбан жэлэй турша соо елүүлһэн социально-экономическа томо улгануудаар бэлдэгдэһэн байна. И. В. гэдэн шүтэлгые өөрынгөө XX съезд дээ хаяад, парти халаа партийна болон гүйдалда ленинскэ ёһо гурим сахидаггүй ономико, политика болон соёл сурталда һанаашаар, хуушанай үзэлөөр хандаха йсуулжа, олониитэ арад зоной үүсхэл шэлүүлхэ үргэн зам нээжэ үгөө.

арбан жэлэй туршада промышленность ажахые хүгжөөлгэдэ совет арад элитэ нуудые туйлаа, экономикын бүхы һалхүтэлбэрилгэдэ гүнзэгы ехэ революционануудболоо, коммунизм байгуулгын шунууд шадамараар тодорхойлогдоо, ажалунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар парти тэгшэ ажал ябуулга хээ. Совет обэдэл, хүдэлмэришэд болон таряашадай СР-эй арадуудай хани барисаан бүри

ехээр бэхижээ, социалис демократи шэнээр һалбаран хүгжөө. Манай гүрэнэй эдэбхитэй, шадамар ленинскэ гадаадын политика—арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай политика ехэ амжалта туйлаа. Үнгэрһэн арбан жэлэй турша соо партиин теоретическэ ажал ябуулга илангаяа шадамараар, үрэ ехэтэйгээр хэгдээ. Энэнь КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд болон Программа соо эгээн лэ бүрин хүсэдөөр бэелһэн байна.

Обществын хүгжэлтые научна ёһоор хүтэлбэрилгэ бэелүүлхэ зуураа, марксизм-ленинизмые шадамараар хэрэглэлгэдэ, хүгжөөлгэдэ, соёл сурталай хүдэлмэридэ парти хадаа өөрынгөө ажал ябуулгын бүхы шатада һуларшагүй анхарал хандуулдаг байгаа, суртал бодолой-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин удхые, тэрэниие хүтэлбэрилхэ онол аргануудые обществын ажабайдалда болоһон социально-экономическа хубилалтануудтай, совет арадай зохёон байгуулхы зорилгонуудтай хододоо таарaлдуулдаг байна.

Коммунис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта парти эдэбхитэй добтолго хэнэ. Коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ соёл сурталай хүдэлмэри шухалын шухала һалбаринуудай нэгэн болоно.

Манай ороной коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа, революционно, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй фронтын улам үргэдэжэ, дэлхэй дээрэ буржуазна болон коммунис үзэл бодолой хоорондохи тэмсэлэй хурсадажа байхада, партиин соёл сурталай хүдэлмэриие шэнэ шатада гарган табиха шухала болоно. Шэнэ хүниие—коммунис обществын эрхэтэниие хүмүүжүүлхэ асуудал буржуазна үзэл сурталда, совет хүнүүдэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүгээр хэгдэхэ тэмсэлтэй һалашагүй холбоотой. Хуушанай үлэгдэлнүүдые зайсуулха гээшэ холын зорилго бэшэ, харин манай партида, бүхы советскэ болон олониитын организацинуудта бии байһан бүхы арга зэбсэгүүдээр бүри мүнөө шиидхэгдэхэ ёһотой зорилго болоно.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда партиин суртал бодолой-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол зорилго гэхэдэ, КПСС-эй Программа бэелүүлхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, олониитын коммунис ёһоной харилсаануудые тогтоохо, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгые соёл сурталай талаар хангаха; политическэ һэримжэ дээшэлүүлхэ, империалис үзэл бодолдо эсэргүү, хүнүүдэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү үргэн добтолго хэхэ хэрэгтэй.

К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй мүнхэ зохёолнууд, КПСС-эй Программа, манай партиин документнүүд олониитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ үндэһэ һуури болоожо үгэнэ. Партиин Программа соо найруулагдаһан уг зорилгые ажалша бүхэндэ, хамагай түрүүндэ коммунист бүхэндэ һайнаар ойлгуулха, тэдэниие бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг болгохо шухала байна.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэхын тулада бүхы шухала эрхэ байдал совет общество дотор бии. Гэбэшье энэ эрхэ байдалые олон партийна, гүрэнэй, ниитын организацинууд үшөөл дутамагаар хэрэглэнэ.

Соёл сурталай хүдэлмэриие ажабайдалһаа таһархайгаар, ёһо тэдыгээр ябуулдаг, тэрэнэй үрэ дүнгые имагтал абтаһан хэмжээ ябуулгануудай тоогоор сэгнэхые эрмэлзэдэг баримтанууд мүнөө хүрэтэр бага суулагдаагүй байһаар. Суртал бодолой-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, ажалшадай эрдэм гэгээрэлэй хэмжээн, национальность болон наһан заримдаа хараада абтадаггүй, нилээд олон хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшадта суртал бодолой талаар саг үргэлжын нүлөөн үзүүлэгдэдэггүй байна. Хүдөөгэй нилээд олон районуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой дутуунууд бии. Хэдэ хэдэн республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудта эхэнэрнүүдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри һулаpуулагдаһан, эхэнэрнүүдтэ феодально-бүдүүлиг ёһоор хандадаг үлэгдэлнүүд зайсуулагдаагүй байха юм.

Коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншалай хуулиие совет хүн бүхэнэй ябадалай ёһо гурим болгохын түлөө партийна, профсоюзай, комсомолой олон организацинууд үдэр бүриин тэмсэл хэнэгүй, хүнүүдэй ухаан бодолдохи, абари заншалдахи хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү эрид шанга добтолгодо олониитые һулаар элсүүлэн эмхидхэнэ. Хубалза зайгуулнууд, хобдог хомхойшуул, хулгайшад, хонжоо наймаашад, албан хойрогууд — эдэ хадаа манда харша суртал бодолые, ёһо заншалые хоргодуулдаг һүүлшын эшээн болоно. Олониитын нүлөөнэй бүхы түгэлдэр хүсые, совет хуулинуудай бүхы хүсые хэрэглэн, эдэнтэй хайра гамгүй тэмсэл хэхэ шухала.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудаар парти, правительствын директивэнүүдэй гүйсэдхэлые зарим партийна комитедүүд һулаар эмхидхэнэ, һулаар шалгана, соёл сурталай эмхи зургаануудай, творческо союзуудай, хэблэлэй газарнуудай, газетэ, журналнуудай, радио, телевидениин хүдэлмэриин удхые шэнжэлнэгүй, тэдэнэй ажал ябуулгые һулаар таарaлдуулна, соёл сурталай хүдэлмэридэхи горитойхон эндүү, алдуунуудтай эбсэнэ, кадрнуудай марксистско-ленинскэ хатуужалай асуудалнуудта һанаагаа табинагүй.

Хүдөө ажахы, промышленность болон барилгые партийна, гүрэнэй талаар хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС бэелүүлээ. Соёл сурталай ажал ябуулгые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ хэмжээнүүд эдэ гүнзэгы хубилалтануудһаа уламжалан гараһан үргэлжэлэл болоно. Коммунис экономико болон соёл культурые байгуулхын, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхын тулада соёл сурталай хүдэлмэриин эмхидхэлэй түхэл маягые саашадань нарижуулан һайжаруулха, олониитэдэ нүлөөлхэ суртал бодолой-политическэ шэнэ арга зэбсэгүүдые шадамараар хэрэглэхэ, соёл сурталай талаар хүгжэлтые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые шангадхаха хэрэгтэй.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум иигэжэ тогтообо:

I.

СССР-тэ коммунизм байгуулгын, уласхоорондын оршондохи ангиин тэмсэлэй мүнөөнэй шатада соёл сурталай хүдэлмэриин доро дурсагдаһан **гол шэглэлнүүд** таарaлдаха байна. Эдэ шэглэлнүүдтэ партиин, гүрэнэй органуудай, профсоюзуудай, комсомолой, бусад бүхы олониитын организацинуудай гол хүсэлэл оролдолгые зорюулха:

ажалшадай коммунис үзэл суртал бүридүүлхэ; совет хүнүүдэй ухаан бодолдохи, абари заншалдахи хуушанай үлэгдэлнүүдые зайсуулха;

коммунизм эдэбхитэйгээр, ушар ёһо мэдэн байгуулагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ;

арадай эрдэм гэгээрэлые болон болбосоролые дээшэлүүлхэ;

советскэ патриотизмын, социалис интернационализмын үзэлөөр арадые хүмүүжүүлхэ; коммунизмда эсэргүүсэгшэдтэ, буржуазна суртал бодолой бүхы түхэл маягта эсэргүү эрид шанга тэмсэл хэхэ.

Советскэ патриотизм удхаараа интернациональна юм, национальна талаараа таһархай байха эрмэлзэлгэнүүдэй ямаршье түхэл янзын үзэгдэлтэй таарaлдадаггүй юм. СССР-эй бүхы арадуудай өөрынгөө олонациональна Эхэ орондо дуратай байлга бусад социалис оронуудай арадуудта, бүхы дэлхэйн ажалшадта хүндэтэйгөөр, аха дүү ёһоной хани барисаатайгаар хандаха мэдэрэлтэй бодотоор таарaлдадаг юм.

Совет патриотизмые, манай социалис Эхэ орондо, Советскэ Союзай агууехэ Коммунис партида дурлалгые хүмүүжүүлхэ гээшэ соёл сурталай хүдэлмэриин шухалын шухала, түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Өөрынгөө гайхамшаг һайхан Эхэ оронойнгоо түлөө, өөрынгөө агууехэ ленинскэ партиин түлөө совет хүнүүд патриотическаар омогорходог. Манай орон дотор байгуулагдаһан бүхы юумэн—өөһэдымнай хүсөөр, арадай шэн зоригто ажалаар, ехэ оролдолгын, хүсэ шадалаа эршэдэн зангидалгын ашаар байгуулагдаа гэжэ тэдэнэр гүнзэгы ехээр мэдэрнэ.

Тиимэһээ обществодо юушье үгөөгүй аад лэ, арадай баялигай тогоон сооһоо оролдосотойгоор халбагадалсадаг эдэб эсын хара амяа харагшадта, залхуушуулда, хобдог хомхойшуулда, хубалза зайгуулнуудта тэдэнэр зэбүүрхэлтэйгээр хандаха ёһоороол хандадаг байна бшуу. Совет эрхэтэнэй нэрэ хүндые унагаадаг хүнүүдые, манай арадай асари ехэ туйлалтануудые, ман[...] абайдалдахи баатарлиг хэрэгүүдые обёор[...] алшадта ехэ үнэтэй, тэдэнэй хүлһэ болон [...]үүлан дайшалжа абаһан манай түгэл[...] болодог бүхы юумэнүүдые муу[...] хүнүүдые совет хүнүүд ойлго[...]

Манай ажабайдалай гэгээн гэрэлтэ талыень харуулалгые енгэлэн муушалжа угтадаг хүнүүдые, манай ажабайдалай дээдэ зэргын һайн һайхан талые, шэнэ обществын түлөө тэмсэлэй баатаршалга болон гоё һайхан бодолтой ябадалые үнэн зүбөөр харуулдаг литература болон искусствын ажал ябуулагшадые «үнгэлэн гоёогшод» гэжэ нэрлэдэг хүнүүдые совет арад, манай парти зүбшөөжэ шадахагүй байна.

Коммунис партиин, хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай алдарта революционно заншалнуудаар, совет арадай агууехэ туйлалтануудай, Соведүүдэй ороной эрхэтэнэй нэрэ хүндын түлөө омогорходогоор, социалис Эхэ ороноо хамгаалхын тулада жагсан бодохоор хододоо бэлэн байдагаар совет хүнүүдые, илангаяа залуушуулые, хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай, бүхы олониитын хүдэлмэри һайжаруулха шухала.

Социалис **интернационализмын** үзэл сурталаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри шангадхахыень, Советскэ Союзай арадуудай аха дүүгэй хани барисаае—социализмын угаа ехэ туйлалтые бэхижүүлхыень, СССР-эй арадуудай соёл культурынгаа баялигые халан абалсалгада эдэбхитэйгээр туһалхые национализмын али бүхы үзэгдэлнүүдтэ: нюта тала харалгада, национальна онсо өөрэ илгаану[...] номнолгодо, хуушанай байдал һайшаалгада, ха[...] ёһо заншалнуудые магталгада эсэргүү эбсэ[...] тэмсэл хэхыень партийна организацинуудые Пл[...] уялгална. Национализм хадаа өөрынгөө бүхы у[...] социализмда, марксистско-ленинскэ үзэл сур[...] арадуудай хани барисаанда харша, социалис [...] нуудай хүгжэлтэдэ бэе бэедээ ойртохо ёһоорос[...] толгодо харша байна.

Советскэ Со[...]ай бүхы социалис о[...] мическа хүс[...] бэхижэлгэ, ха шадабар[...] хама[...] нэй ажахы[...] туйлалтану[...] лагданги ар[...] национальн[...] коммунис хү[...] хүсэнүүдэй т[...] циализмын [...] дайн хүс[...]

Социали[...] нүүдэй э[...] политик[...] лон хань[...] вител[...]

Энэ политик[...] дэ, тусхайлба[...] хуряахын түл[...] усадхахын т[...] рэнүүд эдэб[...] [...]эр харагданаб гэхэ[...]итэзрээ, хүсэдөөр [...]лихын, тэрэниие [...]д социалис гү-

Советскэ[...] лан ёһоной[...] буу зэбсэ[...] мэхэлхэ по[...] уласудай[...] тика зүрюу[...]

Мүнөөнэй[...] ёһотой бэшэ[...] оролдолгоор, интеллигенци[...] нүүдэй түгэл[...] зайсуулжа бо[...] тельство хара[...] мүнөөдөө бии[...] жэрөөхэ үндэһ[...] совет арад хара[...] Империализмын [...] эгээн ээрхэг түри[...] дэлхэйн термоядер[...] хараадаа абаха шуха[...] дэ зэргын һэримжэтэ[...]

Гэнэдэжэ дээрээ ор[...] өөрыгөө хамгаалха ш[...] жүүлхэ, бүхы арадые, т[...] тэ Хүсэнүүдые социалис[...] агууехэ уг зорилгонуудта[...] жүүлхэ зорилгоор Совет гү[...] дэг байгаа, саашадаашье х[...] техническэ зэбсэгжэлгые саа[...] шэлүүлхэ, совет сэрэгшэдэй с[...] бариие, дайшалхы зэһэнги ба[...] хатуужалые нарижуулан һай[...] хамгаалха нангин уялгаяа я[...] тэдэниие бэлэн байлгаха х[...]

Партийна, комсомолой, ниитын организацинууд б[...] скэ Союзай алдарта З[...] гаар, хүндэлдэг байха[...] шэдые саг үргэлжын[...] манай Эхэ ороной Далайн-Сэрэгэй Ф[...] гээшэ манай бүхы[...] жэ һанажа ябаха з[...]

Үзэл сурталай т[...] хэлдэ эсэргүү, со[...] заншалай талаар[...] гэдэ эсэргүү по[...] байхань шухала[...] тын органи[...] дуулна.

Маркс[...] ха шана[...] баран[...] тануу[...] питал[...] арсаш[...] гөөр[...] дээсэ[...] нууд[...] хи[...] хүт[...]

Н[...] ба[...] Со[...] соё[...] ёһ[...]

ПАРТИИН СОЁЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИ ЭЭЛЖЭЭТЭ ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ

(*Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта*)

хойрогоор хандаха ябадал усадхахые, олон ондоо ажал хэдэг хүн зоной дунда политическэ хүдэлмэриие зохидоор тааралдуулан ябуулхые, ажалай эрхим һайн жэшээ дээрэ коллективэй гэшүүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ, түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудай дүй дүршэлые үргэнөөр тарааха, хүнүүдэй бэе бэедээ нүхэр ёһоор хандаха, харилсан туһалалсажа байха мэдэрэл хүгжөөхые партийна комитедүүдтэ, партийна эхин организацинуудта дурадхаха.

Ажал, ажаһуудал — коммунис ёһоор ажаһуулгын хоорондоо таһаршагүй холбоотой хубинууд мүн. Коммунис ажаһуудалые бэхижүүлхын түлөө, тэрэнэй культура ехэтэй байхын түлөө, манай ажаһуудал болон гэр бүлын харилсаанһаа хуушанай бүхы үлэгдэлнүүдые хаман хаяхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхыень Пленум бүхы партийна комитедүүдтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай [illegible]дуудтэ, профсоюзуудта, комсомолдо дурадхана.

Шажанда шүтэлгын үлэ[illegible] шууд тэмсэл ябуулха, на[illegible] риие үргэнөөр дэлгэрүүлэн [illegible] хүдэлөөе ажаһуудалда «Ло[illegible] хүгжөөхын түлөө [illegible] бон нэгэдүүлхэ.

Ажалшадай [illegible] культурнаар [illegible]

Зуу гаран хүн

Кабанск тосхоной стадион дээрэ эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй хоорондо волейболоор, баскетболоор үнгэргэгдэһэн түгэсгөсонуудһаа түрүүшын мадээсэлнүүдые операторнууд бэшэбэ, кислород, уһан, эдеэ хоол үшөө хэды хоногой ниидэлгэдэ хүрэхөөр бии. Онгосонуудай бүхы түхеэрэлгэнүүдынь һайнаар хүдэлнэ.

Гэбэшье ниидэлгые ударидадаг пунктын шэнэ үдэр юрэ бусаар лэ эхилбэ ха. Ниидэлгэ ударидагшад картанууд болон схемэнүүд дээрэ толгойгоо тонгойлгоод байна. Космонавтикын главна теоретик, инженернүүд, радио холбооной мэргэжэлтэндэ байлсана. Хамтын ниидэл[illegible] программа сүм дүүргэгдэ[illegible] нуудай бусажа ерэхэдэнь бай[illegible] эрхэ байдал зохисотой бай[illegible] шиидхэбэри нэгэн дугаар Бууха тээшээ бэлэн байгты захиралта космонавтнуудта жүүлхэдэ болоно.

Газар дээрэхи бүхы түхеэрэ[illegible]нүүд онгосонуудые угтан аба[illegible] түгэс бэлэн болоһон тухайдаа м[illegible] «Восток-6» онгосодо захи[illegible] угтэнхэй. «Бууха заабар[illegible] [illegible]оор хүдэлхөөр бэлэмби» г[illegible] «Чайка» харюусаба.

Валентинын һудалай сохисын т[illegible] гэдэһые приборнууд харуулжа [illegible]на. Тэрэншье гайхалтай бэшэ. [illegible]зар тээшэ хэһэн һүүлшын алхам [illegible]бууха гээшэмнай ниидэлгын нэг[illegible] гээл харюусалгатай шатань мүн бо[illegible]оно гээд врачнууд тайлбаридаг юм.

Энээнһээ хойшо хэды секундын үнгэрһэн хойно «Чайкын» түбиие [illegible]8-дахяа тойрожо ябаха үедэнь тор[illegible] [illegible]мозой түхеэрэлгэ табигдаба гэһэ[illegible] [illegible]мадээсэл онгосоһоо пунктдамна[illegible] [illegible]ерэбэ. Үшөө хэдэхэн минутын үнг[illegible]рөөд байхада, онгосын бууха райөне карта дэлгээһэн ута гэгшын стол [illegible]дүтэлхын аргагүй... Бууха газарь эли болонхой! Валентина Терешк[illegible] түрэл дайдадаа буугаал!

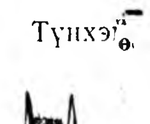
Дэлхэй дээрэхи түрүүшын эх космонавтын бууһан газарта—

Ноохо хайшалгаяа түргэдхэе!

Мухар-Шэбэрэй үйлэдб[illegible]риин управлениин Калинина нэрэмжэтэ колхоз 5620 толго эхэ, түлгэ хонитой. Тэрэ тоодо нэгэдэхи классай 1153, хоёрдохиин —370, гурбадахиин —1300, дүрбэдэхиин —470, табадахи классай 720, эрээ марян зүһэтэй 1627 хонидтой. Отарануудынь наһаараа, үнгэ зүһөөрөө илгагдангүй, нэгэ газарта холисолдуулагдан байлгадаг[illegible].

Иимээр харууһалагдажа [illegible]айһан хонидой нооһон шанар [illegible]утайда тоологдон фабрика[illegible] тушаагдан абтана. Нарин [illegible] ноһониинь нарибтар ба бү[illegible] нооһонтой холисолдоно. [illegible] Нооһо илгагшад тэрэниие [illegible] классаарнь хубааруулнагүй. [illegible] нигэжэ нарин нооһоной үнэ [illegible]энгэй 15 процентые хосороо[illegible]о. Хэрбээ 1-хи классай, мүн [illegible]эрээндэ дүтэрхы шанартай [illegible]ооһоной килограммынь сэбэ[illegible] [illegible]эрээ 100 процент байгаа һаа, [illegible]ахыдаа 13 түхэригэй олзо [illegible]уулха байгаа. Холимог ноо[illegible] тушаахадаа нарин нооһо[illegible] [illegible]гоо килограмм бүриһөө [illegible]эриг 95 мүнгэ хорооно. [illegible]хэ классай 1133 толгой [illegible]һан энэ колхоз тэ[illegible] [illegible]риһөө 3,5 кило[illegible] [illegible]шалаад бай[illegible] [illegible]ээ 3000 тү[illegible]

ҮНЭН

шахтын [illegible] хоног соо[illegible] мянган то[illegible] шулуу нүүр[illegible]

Валя Кэлут[illegible] тахи химическ[illegible] гадаг заводой жэлэй эхинһээ х[illegible] гадуур 3 мянган то[illegible] гэ үгөө. Өөрын үнэ[illegible] най ашаар байгша о[illegible] соо 800 мянган лей ар[illegible]

ХИТАДАЙ ҺОНИНУ

Пекинэй барилгашад [illegible] ниислэл хотын һурагшадт[illegible] бэлэг барихаар бэлдэжэ һургуулиин 25 шэнэ байшан[illegible] дые дүүргүүтэй байна. Тэ[illegible] гурбынь комисси абаа. Ар[illegible] торнууд һургуулиин үхи[illegible] тон таарамжатай, һуралс[illegible] зохисотой байхаар эдэ ба[illegible] дые барюулһан байна. [illegible] гуулинууд соо Пеки[illegible] мянган үхибүүд парта[illegible] байна.

Фуцзянь провинциин уезд болон городуу[illegible] районуудта дулаанай [illegible]амалнуудые туршаха [illegible]лон пунктнууд ба[illegible] хяри. Эрдэмтэдэй, [illegible] ноолдосотойгоор [illegible]а[illegible] һошаар 80 гаран шэнэ [illegible] радлагжаба. Кофейнэ мод[illegible] Хэо нальма, ананасууд [illegible]нэй дунда бии.

ПАРТИЙНА ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ АЖАЛШАД ШУДАЛНА

Болгариин коммунис парти[illegible] съездын шиидхэбэринүүдь[illegible] 1-гэй ЦК-гай пленумүүдэй ма[illegible]лнууд болон бусад партийна [illegible]ала документнүүдые Болга[illegible]н 3 миллионһоо үлүү зон мү[illegible] жэлдэ партийна һуралсалда, [illegible]дэ һургуулинуудта шудалба.

Энэ жэлэй хугасаа соо политическэ һуралсалда элдэб асуудалаар 250 мянган лекци уншагдаа.

тэмсэлдэ тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые хүгжөөлгэдэ онсо ехэ удха шанартай гэжэ, тэрэшэлэн ажалай эмхидхэлые шэнэдхэн һайжаруулха, үйлэдбэриие эрхилхэ хэрэгтэ ажалшадай хабаадалгые саашадань үргэдхэхэ шухала зэбсэг мүн гэжэ Пленум тоолоно.

Политическэ болон үйлэдбэриин пропагандын ниитэ формонууд болохо коммунис ажалай, түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд, мастернуудай һургуулинууд, арадай университедүүд болон лекторинуудые саашадань хүгжөөхые Пленум партийна комитедүүдые уялгална.

Пропагандистнуудай кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгые эрид һайжаруулхыень, тэдээндэ саг үргэлжын, мэргэжэл ехэтэй туһаламжа хүргэжэ байха, ажалайнь шэглэлэйнь ёһоор тэдэниие мэргэжүүлхыень, пропагандистнуудые ниитын бусад даалгабаринуудаар һамшааха буруу ябадалые болюулха, тэдэнэй һайн һайхан ажалые бүхы хэмжээгээр урмашуулжа байхыень партийна комитедүүдые уялгалха. Партиин соёл сурталай кадрнуудые бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэг һайжаруулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гэжэ мэдэрхэ.

Лекционно пропагандын шанарай хойноһоо партийна хиналта шангадхахын, пропагандистнуудтай хэдэг хүдэлмэри һайжаруулхын зорилгоор партиин обкомуудта, крайкомуудта, горкомуудта, үйлэдбэриин колхоз, совхозуудай управлениинүүдэй партийна комитедүүдтэ, промышленна үйлэдбэриин парткомуудта штатна лекторнүүдэй багахан бүлэгүүдые байгуулха. Тэдэнэр һайн дураараа хүдэлдэг мэргэжэлтэй штатна бэшэ үргэн олон пропагандистнуудые нэгэдүүлхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэридөө «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй эмхинүүдые хабаадуулгада анхарал хандуулагдаха болоно.

Мүнөө үеын эрхэ байдалда арад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ соёл сурталай фронтын ударна хүсэнүүд—**хэблэл, радио, кино болон телевидени**—шухала удха шанартай байна.

Хэблэл, радио, кино болон телевидениин гол зорилгонууд гэбэл, совет хүнүүдые марксистско-ленинскэ хараа бодолоор, коммунис ёһо заншалаар хүмүүжүүлгэ; арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриие партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха талаар партиин, бүхы совет арадай ажал хүдэлмэриие, культурна байгуулалтын асуудалнуудые саг үргэлжэ гүнзэгыгөөр харуулжа байха; шэнэ юумэндэ дурагүй, албан хойрог, эд зөөри үрихэ, хубалза ёһоор ажаһууха, обществодо харша бусад аараг ябадалда эсэргүү хурса, шууд сэхэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэрүүлхэ, эрхим һайн жэшээнүүдые үргэнөөр тараахэ ябадал мүн болоно.

Түбэй гол газетэнүүдтэ ажахын, соёл культурын байгуулалтын асуудалнуудые хүсэд дүүрэнээр харуулха арга боломжо олгохо хэмжээнүүдые бэелүүлхэдэ хэрэгтэй гэжэ мэдэрхэ; номой хэблэлдэ ведомствын болон нютагай тала хараха ябадал усадхалгые, томо, мэргэжүүлэгдэһэн издательствануудые байгуулхые хараадаа абан, түбэй болон нютагай издательствануудые шэнэдхэн хубилгаха.

Шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэдэ, коммунис культурые бүридхэн байгуулгада **литература болон искусствые** саашань хүгжөөхэ ябадал туйлай ехэ удха шанартай гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум онсолон тэмдэглэнэ.

Творческо хүдэлмэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалганууд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ дотор найруулагдаһан хараа бодол ба захяа заабаринуудые Пленум халуунаар дэмжэнэ. Тэрэнэй үгэнүүд догор литература болон искусствын талаар манай партиин бэелүүлдэг ленинскэ хараа шугам, тэдэнэй саашадаа һалбаран хүгжэхэ тухай партиин анхарал оролдолго элитээр тодорхойлогдонхой.

Коммунизм байгуулгын үе сагай асари ехэ ажал хэрэгые, совет хүнэй агууехэ баатаршалгые тодорхойлжо, элитэ һайхан образууд болгон харуулха гэһэн уран һайханай хүдэлмэрилэгшын хүсэл эрмэлзэлгын үнэхөөрөө һайн һайхан бүхы юумые дэмжэхэ зуураа, парти үзэл бодолой ямаршье хэлбэрилтэдэ, хоёр ондоо үзэл бодолой амгалан ёһоор зэргэ оршон байхые номнолгодо эсэргүү, формалис ёһоной аашада, уран һайханай зохёол бүтээхэдээ бирагүй, барга бүдүүлигээр хандаха ябадалда эсэргүү, социалис реализмын искусство болохо совет искусствын партийна, [illegible]адай шэнжэтэй байхын түлөө эбсэшэгүй тэмсэл саа[illegible]даашье ябуулжа байха.

[illegible]орческо организацинуудта үзэл бодолой, хүмүү[illegible] [illegible] хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулхые, ком[illegible] түлөө арадайнгаа үмэнэ өөрынгөө харюу[illegible]рдэг, үзэл бодолой талаар хатуу тэмсэл[illegible] уран һайханай хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие [illegible]ле, арадай ажабайдалтай, коммунис бай[illegible] [illegible]буулгатай искусствын ажал ябуу[illegible] [illegible]саае бэхижүүлгэдэ бүхы хэм[illegible] [illegible] республикануудай компар[illegible] [illegible]чин крайкомууд, обкомууд, [illegible]лна. Үхибүүдтэ, эдир за[illegible] [illegible]гоё зохёол байгуулга [illegible] [illegible]л ябуулагшадай шу[illegible]

[illegible]ониие юрэнхы [illegible]чхарал хан[illegible] [illegible]игүй һураха [illegible]ниверсите[illegible] [illegible]скэ эрдэм [illegible]

ска наукын горитойхоноор гээгдэжэ ябаһые Пленум анхарал хандуулна.

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ тухай Хуулиие шууд сэхээр, бүрин түгэс бэелүүлхэ ябадалые хангахыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин хизаарай, областной комитедүүдые уялгалха. Һуралсалые мүнөө үе сагай научно-техническэ туйлалтануудтай зохилдуулан үнгэргэхэ, үхибүүдые шажан мүргэлдэ эсэргүүгээр, эстетическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха, һурагшадта үлүү ехэ даабари үгэхөө болихо, тэдэнэй эрдэм һуралсалай шанарые һайжаруулха, һургуулиһаа һурагшадай болихо ябадалые усадхаха. Үйлэдбэриин һуралсалые үндэһөөрнь һайжаруулхыень партийна, ажахын организацинуудта, арадай гэгээрэлэй органуудта эрилтэ табиха.

Арадай соёл культурые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ партиин үнэн сэхэ түшэг тулгууринь, шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй эгээн дүтын туһалагша арадай багша болоно гэжэ Пленум онсолон тэмдэглэнэ. Зарим газарта багша тухай, тэрэнэй үзэл бодолой, мэргэжэлэй ургалта тухай, материальна ажаһуудалайнь талаар ёһото анхарал оролдолгын үгы байһан ушар, багшын ниитын ехэ үүргэтэй байһые тоохогүй ябадал партиин политикатай зохилдохогүй байна.

Арадай ажахыда, наука болон соёл культурада эрдэм ехэтэй мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ, тэдэндэ марксистско-ленинскэ хараа бодол, коммунис [illegible] тэрүүлхэ, **эрхэтэниие эрхим һайн шэнжэ** [illegible] **хүмүүжүүлхэ** гээшэ дээдэ ба дунда тусх[illegible]нуудай зорилго болоно. Үйлэдбэриин прак[illegible] хэлгэдэ байһан дутагдалнуудые усадхаха, [illegible]дэй бэеэ даагаад һуралсахын, научна хү[illegible]хын тула ехэ саг гаргажа үгэхэ, мүнөө [illegible] болон техникын хэмжээнһээ һуралсалай [illegible] ба учебнигүүдэй удхын талаар гээгдэлые [illegible] шухала.

СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда эрдэм[illegible]ство һуралсал болон хүмүүжүүлгын эм[illegible] онол аргые саашадань шэнэдхэн һайжар[illegible]шадые коммунис ёһоной хараа бодолоор [illegible]гын үндэһэ һуури болохо ниитын наукан[illegible] һургуулинуудта зааха хэрэгые һайжару[illegible] болон техникын шэнэ шэнэ туйлалтануу[illegible]риин түрүү дүй дүршэлые шудалха, дээ[illegible] нуудта научна шэнжэлэлгые хүгжөөхэ я[illegible]раалһан дурадхалнуудые зохёохо болоно.

Профессиональна һуралсалда байһан ех[illegible]нуудые усадхахыень, хүдэлмэришэдэй [illegible] бэлдэхэ бүхы гуримые арадай ажахын [illegible] мүнөөнэй хэмжээнтэй зохилдуулхыень, [illegible] дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжару[illegible] эрид шууд хэмжээнүүдые абахыень СССР[illegible]най дэргэдэхи Профессионально-техничес[illegible]лай талаар гүрэнэй комитедые Пленум у[illegible]

II.

Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулгын үедэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэ бүри ехэ болоно, бүхы совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын түлөө харюусалгань улам нэмэнэ.

Партийна комитедүүд, партийна организацинууд бүхы промышленна предприятинуудта, колхозууд болон совхозуудта ябуулагдадаг суртал-хүмүүжүүлгын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин удхые, творческо эмхинүүдэй, эрдэм наукын, арадай гэгээрэлэй, соёл культурын эмхи зургаануудай ажал ябуулгые һайн мэдэхэ, эмхидхэлэй ба соёл сурталай хүдэлмэри тааруу һайнаар ябуулха ёһотой. Соёл сурталай хүдэлмэриин эмхидхэл, партийна хүтэлбэриин онол арга, түхэл янзые улам нарижуулан һайжаруулха шухала.

Соёл сурталай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын тула, хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын, хүдэлмэрилэгшэдые суртал бодолой талаар болбосоруулгын асуудалнуудые доодо ба дээдэ шатын бүхы партийна органууд үдэр бүри шиидхэхэ ёһотой болоно. КПСС-эй Программа болон Уставые бэелүүлгын түлөө, хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын түлөө, ёһо заншалай гол гуримуудые бэелүүлгын түлөө, совет хүн бүхэнэй ажалай болон политическэ эдэбхиие дээшэлүүлгын түлөө **партийна эхин организацинуудай** үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Пленум онсо анхарал хандуулна.

Соёл сурталай хүдэлмэридэ зарим партийна комитедүүдэй кампаниин гуримаар, юрэнхыгөөр, нобшо хойрогоор хандадаг байһыень Пленум буруушаана. Шанга эрилтэ табидаг, коммунис суртал бодолоор нэбтэрэнхэй, харша үзэл бодолдо эбсэшэгүй, революционно теориие тааруугаар хэрэглэдэг ба хүгжөөдэг, теори болон бодото хэрэгые зохилдуулан бэелүүлдэг, олониитэдэ ойлгуулан этигүүлдэг, коммунис байгуулалтын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие элсүүлэн жагсаадаг **ленинскэ онол аргануудые** соёл сурталай хүдэлмэридөө оролдосотой нэтэрүүгээр хүгжөөн хэрэглэхэ шухала. Соёл сурталай хүдэлмэридэ өөһэдөө ходо хабаадахыень бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдһөө КПСС-эй ЦК-гай Пленум эринэ.

Хүн бүхэниие, бүхы коллективые коммунис суртал, заншалтайгаар хүмүүжүүлгын хүсэтэ арга болоһон шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые соёл сурталай хүдэлмэридөө бүри эдэбхитэйгээр хэрэглэхыень партийна, профсоюзай, комсомолой болон бусад ниитын организацинуудые Пленум уялгална.

Соёл сурталай хүдэлмэриин бүхы һалбаринуудтахи хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдадаг эрилтэнүүд мүнөө бүри ехэ боложо байнхай. Марксистско-ленинскэ теори һайн мэдэдэг, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономико, соёлой байгуулалтын асуудалнуудые һайса ойлгодог хүдэлмэрилэгшэд, олониитые шадамар бэрхээр эмхидхэдэг эдэбхитэй габшагай хүнүүд лэ ажал хэрэгэй амжалта шиидхэдэг байна.

Соёл сурталай хүдэлмэридэ интеллигентнэрэй: багшанар, һургагшад, инженернүүд болон технигүүдэй, научна хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, врачнууд, литература, искусство ба хэблэлэй ажал ябуулагшадай хабаадалгые Пленум тон шухала удха шанартайда тоолоно. Совет обществын оюун бэлигэй баялигые бүри эдэбхитэйгээр арьбадхаха, арад түмэнэй коммунис үзэл суртал бүрилдүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ партидаа туһалхыень совет интеллигенциие парти уряална.

Совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ олониитын гаргадаг зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые саашадаа бүхы аргаар дэмжэхыень партийна комитедүүдтэ Пленум дурадхана. Ниитын хэрэгтэ эдэбхитэдые бүри үргэн олоор хабаадуулдаг боложо байһан ушар ниитын организацинуудые партийна хүтэлбэреэр хангалгын хэрэг һуларуулха ёһогүй, харин тиимэ хүтэлбэреэ улам шангадхан һайжаруулха, соёл сурталай хүдэлмэридэ олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг бүхы формонуудта партийна организацинуудай саг үргэлжын анхарал хандуулха эрилтэ табина гэжэ Пленум онсолон тэмдэглэнэ.

Залуушуулай дунда ябуулагдадаг суртал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха, энэ шухала зорилгые шиидхэлгэдэ **Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай** дүүргэдэг үүргэ бүри ехэ болгохые Пленум онсо шухала удха шанартайда тоолоно. Обществын материальна, оюун бодолой бүхы баялигуудай эшэ үндэһэн болодог ажалые ехээр хүндэлдэг байхаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ, мүнөөнэй ба ерээдүйн совет хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжые бүри хүсэд дүүрэнээр хангахын тула ниитын баялигай һан жасые арьбадхан нэмээлсэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ материальна ба соёл болбосоролой баялигһаа хүртэлсэдэг хүн бүхэнэй нангин уялга болоно гэжэ залуушуулда ойлгуулха шухала.

Коммунизмын түлөө бата найдамтай, эрэлхэг зоригтой тэмсэлшэ, оронойнгоо оролдосотой [illegible]аха үетэнэй туйлаһан, бии болгоһон бүхы [illegible]эр хүндэлдэг, Эхэ оронойнгоо баялигууд [illegible]рэ ба алдар солые өөрынгөө ажалаар арь[illegible]айхаар залуу хүн бүхэниие хүмүүжүүл[illegible]

Комсомолой организацинуудые [illegible] хүтэлбэрилхыень, совет залуу[illegible] [illegible]оор [illegible]

ехээр бадаруулхыень партийна комитедүү[illegible] уялгална.

Ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ про[illegible] дүүргэдэг үүргые саашадань бүри ехэ бо[illegible]нум тон шухала зорилгодо тоолоно. Ара[illegible] түсэбүүдые дүүргэхын түлөө, ажалай бү[illegible]лүүлхын түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой[illegible] мэришэд болон алба хаагшадай үйлэдбэри[illegible] байдалай эрилтые хараада абалсан, тэдэн[illegible] ролой болон техническэ дэбжэлтын зори[illegible] обществын хэрэгүүдые ударидалгада ажа[illegible] сүүлэн хабаадуулха зорилгонуудтай нягта[illegible]гоор профсоюзуудай суртал-хүмүүжүүлгы[illegible] эмхидхэхэ шухала. Соёл гэгээрэлэй хүдэлм[illegible] һайжаруулха гээшэ профсоюзуудай шуха[illegible] болоно. Профсоюзууд клубуудай, улаан [illegible]дай, библиотекэнүүдэй ажал хүдэлмэриие [illegible]наар хүтэлбэрилхэ, бэе махабадай бол[illegible] спортые али болохоор хүгжөөхэ ёһотой.

Ажалшадай депутадуудай Советүүд ар[illegible] үргэн олоор элсүүлдэг эмхи болоод бай[illegible] тоото комиссинуудта, тэрэшэлэн ажалшад[illegible] үүсхэн байгуулһан организацинуудта түшэ[illegible] поселок, тосхон бүхэндэ, гэр бүхэндэ хүм[illegible] соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үдэр бүри ябуул[illegible] Соёл культурын бүхы гуламтануудые ула[illegible] хүгжөөхэ оролдолго гаргахыень, ажалшад[illegible] босоролой, ажаһуудалай хэрэглэмжэ ханг[illegible] дынгөө тон шухала уялгада тоолохыень [illegible] гүйсэдхэхэ комитедүүдые Пленум уялгал[illegible]

Хүдөө нютагуудта ябуулагдадаг соёл с[illegible] дэлмэри эрид шууд һайжаруулхые шухал[illegible] хүдөөгэй соёл сурталай эмхи зургаануу[illegible] бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдтэй болгон б[illegible] хэмжээ абахыень, соёл гэгээрэлэй эмхи з[illegible] байдал болон хүдэлмэриин түлөө, совх[illegible] дэлмэришэд ба колхозникуудай, илангая[illegible]лай политическэ, юрэнхы эрдэмэй, мэргэж[illegible]риин ургалта дэбжэлтын түлөө хүдөөгэй[illegible] комсомолой организацинуудай, колхозууд[illegible] хозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусал[illegible]лүүлхыень союзна республикануудай ком[illegible] ЦК-нуудые, бүхы партийна комитедүүдые[illegible]ствэнүүд ба зургаануудые, ажахын органи[illegible] Пленум уялгална. Колхозууд болон совхо[illegible]лективүүдтэй промышленна предприятин[illegible]лективүүдэй холбоо барисаае бүхы арга[illegible] хыень, городуудай соёл культурын эмхи[illegible]даар хүдөө тосхонуудта бүри ехэ туһа [illegible] союзна республикануудай компартинуудай[illegible] партиин промышленна крайкомууд ба [illegible] горкомууд, райкомууд болон промышле[illegible]риин парткомуудые Пленум уялгална.

Соёл сурталай хүдэлмэриин материаль[illegible] улам бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ зорилгоор[illegible] онуудта хэгдэхэ соёлой байгуулалтын түс[illegible] республиканудай Министрнүүдэй Совед[illegible] тодорхойлон зохёохо, тиихэдээ арадай [illegible] соёл культурын ба соёл сурталай хүдэлм[illegible] һалбаринуудай бүхы материально-технич[illegible]сэлнүүдые үргэлжэ дээрэнь зохилдуулан [illegible] кадрнуудые бэлдэхээр, һургуулинууд ба с[illegible]рын эмхи зургаануудые нютаг нютагууд[illegible] хубаарилан байгуулхаар хараалхыень СС[illegible] планда, ВСНХ-дэ даалгаха.

Энэ тогтоолтой зохилдуулан, соёл сурт[illegible] мэриин удха, түхэл янза ба онол аргану[illegible] һайжаруулха, арад зониие коммунис ёһ[illegible] жүүлхэ, коммунизм байгуулгын агууехэ [illegible]дые шиидхэхэ хэрэгтэ энээнэй нүлөөе бүр[illegible] хын тула зохихо хэмжээнүүдые тодорхойл[illegible] бэелүүлхыень союзна республиканууда[illegible] нуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд, [illegible] горкомуудые, бүхы партийна комитедүүд[illegible] на эхин организацинуудые КПСС-эй ЦК-[illegible] уялгална.

***

Коммунис байгуулалтын асари ехэ [illegible] партиин урда, бүхы совет арадай урда т[illegible]

Ажалшадай революционно эршэ зориг[illegible] хэйе шэнэдхэн хубилгаха хүсэн түгэс, ба[illegible] эшэ нүхэсэл болоно гэжэ парти тоолоно[illegible] революционно зоригые бадаруулха, ажаб[illegible]хы һалбаринуудта олониитын уран шадаб[illegible] хаар үргэн зам нээжэ үгэхэ, али бүхы худ[illegible] жүүн, нобшо нозог, хамаагүйгөөр хандада[illegible] эсэргүүсэн, буржуазна забхайрһан үзэл с[illegible]рим заншалда эсэргүүсэн тэмсэхэһээ үлүү[illegible]рилго партийна организацинуудта байха[illegible]

Бүхы партийна организацинууд, соёл с[illegible]хы хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй Програм[illegible] съездын ба энэ Пленумэй шиидхэбэрину[illegible] гэлтэ болгон, соёл сурталай хүдэлмэрээ [illegible] һайжаруулха гэжэ, манай орон дотор ком[illegible] гуулха зорилгонуудые бэелүүлхын, агууе[illegible] ско-ленинскэ һургаалай саашадаа илалта[illegible] дахын тулада арад түмэнэй зохёон байгу[illegible] үүсхэлые үшөө дээшэнь үргэн бадаруулха[illegible] КПСС-эй ЦК-гай Пленум батаар найдаж[illegible]

МОГОРХОЛ, БАЯРАЙ УГТАМЖА

Баатар космонавтнуудые угталгада зорюулжа 1963 оной июниин 22-тэ Москвагай Улаан талмай дээрэ болоhон митингhээ

. Ф. БЫКОВСКИИН хэлэhэн үгэ

хэдүүд!
кита Сергеевич!

«Восток-5», «Вос-
нуудай олон үдэр соо
н ниидэлгэ дүүрhэн-
лулан хани халуунаар
най, үнэн зүрхэнhөө
түлөө нэн түрүүн
үбшөөгыт.
смонавтнуудта саг үр-
хандуулжа, үнэн зүр-
о гаргажа байхадаа
лин түби руу ябажа
гайхамшагта хүсэ
хэл зоригыемнай үргэ-
н саг замбуулин уруу
элгые амжалтатайгаар
абари түрүүлдэг бай-

уруу ниидэжэ ябаhан
фоноор Никита Сергее-
э ябаhыемни таанад
..Хараалагдаhан про-
ниидэлгэеэ дүүргээд,
йдадаа баяртай сэгтой
тнай хүсэнэб» гэhэн
габари дүүргэхэ хэ-
хүсэ нэмээгээ.
удай агуухэ пар-
на Комитедэй, Совет-
льствын даалгабари,
даалгабари ам-
дүүргэгдөө гэжэ мүнөө
э байхадаа түрэл Ком-
, совет арадтаа, хүн-
Сергеевич Хрущевто
ой байнаб.
туршада замбуулин
үндэр дээдэ хүндэ хай-
ушуулай Бүхэсоюз-
оммунис Союзай гэ-
нэйнь түлөө мүнөө-
э ороной ниислэл—
баясхалантайгаар,
өөр угтамжа хэжэ
рэл Коммунис парти-
кэ правительстводаа
йнгөө гүн гүнзэгыhөө
нэб.
ниидэжэ ябахадаа
да орохо тухай ми-
гдажа үзэгдөөд, Со-
агуухэ Коммунис
идэ абтаа гэhэн ма-
с партиин Централь-
Нэгэдэхи Секретарь
Сергеевич Хрущевhоо

үнэй үндэр дээдэ нэ-
тэй түрэтэйгөөр аба-
э найдуулнаб.
дүүд, мүнөө энэ дүү-
дэлгэ хадаа ганса
алта бэшэ гэжэ би,
, лётчик-космонавт-
ойлгожо байнабди.
руу хэгдэhэн түрүү-
ннүүдтэл адли манай-
хадаа бүхы совет ара-
алдар габьяануудай
лон харуулна. Худэл-
н түрүү хүнүүд, агуу-
рэнэй байгуулhан хү-
гдашагүй Коммунис
хэтэ алдар габьяану-
hан юумэл.
инэй партиин уда-
манай арадай зохёон
л, оюун бэлиг манай
заргүй ехэ арга бо-
үгэнэ. Эгээл иимэhээ
эб найрамдалай түлөө
тэмсэжэ байдаг. Гэ-
алистнуудай харата
хараадаа абажа, ма-
арад, тэрэнэй алдар-
энүүд эб найрамдалые
алдаг, ехэ hэримжэ-
йшалхы хүсэеэ саг
байлгадаг юм.
тай машинануудые
ниие hургаад, нии-
э, манай аюулгүйе

хангажа шадаhан, манай агуухэ социалис Эхэ ороной аша туhада бидэниие зоригжуулhан манай сэсэн мэргэн партида, тэрэнэй Центральна Комитедтэ үнэн зүрхэнhөө баясхалан хүргэнэб, манай гайхамшагта эрдэмтэд болон конструкторнуудта, үүсхэл эдэбхитэй, hүбэлгэн ухаатай инженернүүд болон техникүүдтэ, оюун бэлигтэ мастернууд болон худэлмэришэдтэ, бидэниие hургаhан лётчигуудта, инженернүүдтэ, парашютистнуудта, врачнуудта үшөө үшөө дахин үнэн зүрхэнhөө баясхалан хүргэнэб.

Ханинар! Манай ниидэлгын яhала hайнаар үнгэрhыень таанад мэдэнэт. Мүшэтэ замбуулин уруу түрүүшын зам гаргаhан СССР-эй түрүүшын лётчик-космонавтнууд, манай ханинар нүхэд Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Попович гэгшэд сэгнэшэгүй ехэ дүй дүршэл тухайдаа манда хөөрэжэ үгөө hэн. Энэ дүршэлыень мэдэхэ болоhон бидэнэр замбуулинда ниидэжэ ябахадаа найдамтайгаар худэлөөбди.

Николаев Попович хоёрой хамтын ниидэлгэhээ хойшо үнгэрhэн арбан hара соо совет эрдэм шэнэ шэнэ баримтануудаар болон тобшололнуудаар баяжанхай. Энээнэй ашаар манай ниидэлгэ эрдэм техникын талаар үшөө дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдөө. Замбуулинай «Восток-5», «Восток-6» онгосонуудай ниидэлгэ хадаа манай Эсэгэ ороной эрдэм ба техникын түргэнөөр ургажа байhанай гэршэ, замбуулин түбиие шэнжэлхэ талаар манай ороной булюу болоод байhанай гэрцэ мүн болоно.

Замбуулин түбидэ минии удааншаг саг соо гансаараа ниидэжэ ябатарни гайхамшагта хани—Валентина Терешковагай орбитада бии болоhон ушар намайе баярлуулаа гэжэ тэмдэглэхэдэ илангаяа зохид байна.

Заагдаhан саг соогоо, заагдаhан газартаа, урдань хэлэдэгэй ёhoop жабхаланта мүшэд доро, бидэнэр уулзаабди. Энэмнай түрүүшын, юрэ бусын, замбуулинда болоhон уулзалта болоно бшуу.

Замбуулин түбидэ 119 часhaa үлүү саг соо ниидэхэ үедэм «Восток-5» онгосомни минии байра, худэлмэриим кабинет, амардаг газарни, лабораторимни болоhон байгаа. Гэбэшье Эхэ оронhoo таhаранги байhан мэдэрэл байгаагүй. Замбуулинай холбоо барисаан эрхим hайнаар худэлжэ байгаа. Газарhaa захиралта абахаhaa гадна, командна пунктнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ ябааб, гадна радиогоор «hүүлэй мэдээсэл», концертнүүдые, тусхай дамжуулгануудые шагнадаг байгааб, совет хүнүүдэй, өөрынгөө ханинарай хэлэхые дуулажа ябааб, бүхы дэлхэйн түбинүүдтэ боложо байhан шухала шухала үйлэ хэрэгүүдые дуулажа ябааб.

«Чайка» гэжэ нэрэтэй минии нүхэр Валентина Терешковагай жолоодожо ябаhан замбуулинай «Восток-6» онгосын орбитада гарахатай хамта радио-холбоо тогтоожо, тэрэмнай ходо худэлжэ ябаа.

«Восток-5» онгосо 3 миллион 300 мянган километрhээ үлүү зай гаталаа.

Манай хамтын ниидэлгэ хадаа замбуулинай түбиие шэнжэлхэ шатануудай нэгэн болоно. КПСС-эй түүхэтэ XXII съезд дээрэ баталан абтаhан Советскэ Союзай Коммунис партиин Программаар хараалагдаhан асари ехэ эрдэм ухаанай ба арадай ажахын зорилгонуудай нэгэн энэ болоно.

Замбуулинай дайдые зорюута муухай болгохо гэжэ элдэб hэдэлгэнүүдые хэдэг ушар—тэндэ атомна бомбонуудые тэhэлхэ, хэдэн миллион тусхай зүүнүүдые хаяха ушар хадаа замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэг бэрхэшээлтэй болгоно. Эгээл иимэhээ дэлхэйн арад зон эдэ аашануудые эрид шууд буруушаана, бидэнэр, совет космонавтнууд, энэ эрилтэтэйнь нэгэдэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Манай Эхэ ороной ниислэл—Москвада Коммунис партиин Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумэй боложо байhан гайхамшагта үдэрнүүдтэ бидэнэр замбуулинай ниидэлгэ дүүргээбди. Үргэн дэлисэтэйгээр коммунизм байгуулгын үедэ партиин эрхилхэ соёл сурталай худэлмэриин шухала асуудалнуудые Пленум зүбшэн хэлсэбэ. Энэ Пленум хадаа партиин ба бүхы совет арадай ажабайдалдахи ехэ үйлэ хэрэг мүн болоно. Тиимэhээ Коммунис партиин ЦК-гай Пленумдэ энэ ниидэлгээ зорюулнабди.

Мартагдашагүй энэ хани халуун угтамжын болоhондо минии зүрхэ сэдьхэл худэлөө. Манда арад зоной дуратай байhан ушар хадаа бидэндэ шэнэ хүсэ оруулна, барагдашагүй хүсэл зориг нэмээнэ. Бидэнэр, совет летчик-космонавтнууд, үритэй улэхэгүйбди.

Манай инаг дуратай партиин, түрэл Советскэ правительствын ямаршье даалгабариие дүүргэхээр бэлэмди гэжэ өөрынгөө үмэнэhөө, минии нүхэд космонавтнуудай үмэнэhөө хүндэтэ москвагайхид, таанадые найдуулха байнаб.

Агуухэ совет арад—коммунизм байгуулагша, зохёон байгуулагша баатар арад мандаха болтогой!

Советскэ Союзай сэсэн мэргэн Коммунис партида, Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедтэ алдар соло!

В. В. ТЕРЕШКОВАГАЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!
Ханинар!
Хүндэтэ Никита Сергеевич!

Ярославлидахи «Красный перекоп» гэжэ текстильнэ комбинадай худэлмэришэн байhан совет эхэнэртэ замбуулин уруу удаан саг соо ниидэхэ ехэ найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө Коммунис партиин Ленинскэ Центральна Комитедтэ, түрэл советскэ правительствада, үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб.

Шэнжэлэлгэ хэхээр хараалhан программа бүримүhэн дүүргэгдөө гэжэ танда баяртайгаар мэдээсэнэб. Замбуулинай «Восток-6» онгосо Газар планетые 48- дахин тойроод, хоёр миллион шахуу километр зай гаталжа, «Восток-5» онгосодол адли ниидэлгээ амжалтатайгаар дүүргээ.

Ниидэжэ гарахаhаа эхилээд, буужа ерэтэрни гайхамшагта онгосын бүхы түхеэрэлгэнүүд hайнаар худэлөө. Ниидэжэ ябахадаа минии бэе эрхим hайн байгаа. Гэбэшье намда тудаhан айхабтар ехэ харюусалга, замбуулинай ниидэлгэдэ тохёолдохо, үшөө мэдэгдээгүй зүйлнүүд минии hанаа сэдьхэл худэлгэнтүй байтаагүй гэжэ сэхэ хэлэhүү. Гэтэр манай техникын найдамтайда этигэнги байhанаа, тусхай бэлэдхэл хэhэнэй, hураhанай, Эхэ оронойнгоо үмэнэ үндэр дээдэ нангин уялгатай байhанай мэдэрэл—эдэ бүгэдын ашаар даалгабарияа коммунистын нэрэдэ хүрэмөөр дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэл зоригоо, хүсэ шадалаа зорюулжа шадааб.

Замбуулинай захагүй дайда руу, Эхэ оронhoo холо 3 суудхын турша соо ябахадаа, бүхы түби дэлхэйнүүд дээгүүр, далайнууд дээгүүр ниидэжэ ябахадаа, замбуулинай минии хани Валерий Быковскидол адли гансаардаагүйб. Бүхы совет хүнүүд манай ниидэлгые айхабтар ехэ анхаралтайгаар, зүрхэ сэдьхэлээ худэлгэн ажатлажа байна гээд минута бүхэндэ мэдэржэ ябаабди, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлэй халуун анхарал, гүн гүнзэгы дуралал бидэниие урмашуулдаг байгаа, захяа заабариинь дуулажа ябаабди. Коммунис парти, Эхэ оромнай, агуухэ совет арад иимэ орёо нарин ниидэлгэ хэжэ дүүргэхэ хэрэгтэмнай бидэндэ хүсэ нэмээгээ, дали жэгүүр ургуулаа. Ниидэлгым түрүүшын үдэр Никита Сергеевич Хрущевтой үнэн зүрхэнhөө эсэгэ ёhoop хөөрэлдэhэн ушар зүрхэ сэдьхэлыемни худэлгөө, даалгабарияа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэмни зоригжуулаа.

Дэлхэй дээрэ түрүүшын эхэнэр — намда замбуулин уруу ниидэхэ үндэр дээдэ хайра хүртэhэндэнь хизааргүй баяртай байнаб. Намайе томо болгожо, хүмүүжүүлжэ, замбуулинай гайхамшагта онгосые жолоодожо, захагүй замбуулин уруу ниидэхэ найдабари үзүүлhэндэнь түрэл Коммунис партидаа, Советскэ правительстводаа, совет арадтаа бүхы наhандаа баярлажа ябахаб.

Совет космонавтнуудай гайхамшагта бүлэдэ хабаатай байhандаа омогорхоноб.

Манай баатар космонавтнууд Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Попович, Валерий Быковскиин удаа совет эхэнэр замбуулинда добтолхоёо гараа. Иигээд байхадаа замбуулинай захагүй дайдадашье манай эрэшүүл гансаардахагүйл. Тэндэшье эхэнэр хүнэй хани халуун дэмжэлгэ мэдэжэ ябаг лэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд, минии үетэн совет засагтай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ түрэжэ томо болоhон, хүмүүжэhэн байна. Манай ахамад үетэнэй, баатарлиг коммунистнуудай ажал хэрэг манай ажабайдалай нангин hүлдэ болодог байгаа, саашадаашье болохо байна. Паша Ангелинагай ажалай алдар габьяа, Марина Расковагай баатаршалга, Зоя Космодемьянскаягай эрэлхэг зориг, шэн габьяа, Валентина Гагановa болон, Надежда Григорьевна Загладын болон бусад олон совет эхэнэрнүүдэй алдар габьяа бидэнэртэ, совет эхэнэрнүүдтэ, дали жэгүүр ургуулдаг байгаа. Эдэнэрэй габьяата ажал хэрэгынь Эхэ орондоо, арад зондоо алба хэhэнэйнь үльгэр жэшээ болоно бшуу. Коммунизм байгуулгын асари ехэ хэрэгтэ ашатай туhатай байхаhаа нангин hайхан юун байхаб.

Манайда хүн ажалаараа hайханшье, алдартайшье гэжэ Никита Сергеевич мэргэн гоёор хэлээ бэлэйл. Совет эхэнэрнүүд иимэ алдар габьяада хүрэмэ байхын тулада оролдодог. Эдэнэр коммунис байгуулалтын хэрэгтэ айхабтар ехэ хубита нэмэреэ оруулна, гүрэниие ударидалгада, оронойнгоо ниитэ политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана, арадай ажахыда, эрдэмэй, соёл культурын, гэгээрэлэй, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр ажаллажа байдаг.

Ниидэжэ ябахадаа энээнээ яажа hайнаар дүүргэхэ, инаг дурата Эхэ оронойнгоо алдар габьяада, ажалаа хүнэй аша туhада, дэлхэй дээрэ [...] найрамдалые батажуулха хэ[...] өөрынгөө хубита нэмэри о[...] тухай бодожо ябаа hэм.

Бидэнэр, эхэнэрнүүдтэ [...] дал илантаяа үнэтэй гээ [...] шэ юун бэ гэжэ би hа[...] рэл Эхэ оронойнгоо [...] хэ сүлөө, бэеэ [...] хамгаалан эсэг[...]

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕ[...]

Хүндэтэ нүхэдүүд!
Хүндэтэ москвагайхид, манай ниислэлэй айлшад!
Мүнөө Улаан талмайе шагнажа байhан бүхы хүнүүд!
Манай түрэл баатарнууд «Чайка» болон «Ястреб», Валентина Терешкова, Валерий Быковский!

Нүхэдүүд, мүнөөдэр үгаа ехэ баяр баясхалантай үдэр, совет наукын, техникын, оюун ухаанай, ажалай болон баатаршалгын илалтын ехэ hайндэр болоно! Манай замбуулинай шэнэ алдарта баатарнууд Валентина Владимировна Терешковае, Валерий Федорович Быковскиие бидэнэр халуунаар амаршалнабди.

Эдэ манай хүбүүд басагад, совет арадай хүбүүд басагад, залуу үетэнэй гайхамшагта түлөөлэгшэд болоно. Эдэ манай коммунис ёhоной хатуужалтай хүнүүд. Иимэ, эдэнэр шэнги хүнүүд, Агуухэ Октябриин үдэрнүүдтэ эхэ эсэгэнэрэйнгээ, аха болон эгэшэнэрэйнгээ үргэhэн революционно улаан тугые дээрэ үргэн урагшаа дабшажа, коммунизмын хүсэдөөр илалтада абаашаха.

Парти, правительствын даалгабариие эрхим hайнаар дүүргэhэнтэйнь, замбуулинай дайдаhаа манай түрэл Газар дээрэ золтой hайн бусажа ерэhэнтэйнь дашарамдуулан, баатар-космонавтнууд Валерий Федорович Быковскиие, Валентина Владимировна Терешковае Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй зүгhөө, москвагайхидай, бүхы совет арадай зүгhөө хани халуунаар, үнэн зүрхэнhөө амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Хүндэтэ Валерий Федорович, Валентина Владимировна, таанадай габьяа хэзээдэшье мартагдахагүй, табиhан үг зорилгонуудаа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэнь совет хүнүүдтэ баатаршалгын, эрэлхэг зориг гаргалгын залирашагүй үльгэр жэшээ боложо үгэнь, хэд[...]
хүн хосорхо, хэдэн [...]онуудые бүзохёон байгуулхы ажалай[...]нүүдые усадхагдаха, болбосорол гэжэ юрэн[...]хы дээрэнь нэрлэдэг манай бүхы дэлхэй дээрэхи олон юумые энэ дайн за[...] hан тоборог болгохо.

Захаамин[...]өө, амгалан үедэ[...]хай үзэгдэлhөө [...]элтэн сэрэгэй [...]аргашые бэе[...] Буу зэбсэг [...]аргаша[...]ин за[...]ба[...]

бшуу. hанаhан бодоhон[...] нүүднай, бүхы хүсэл [...] нүүднай лаб бэелүүлэгд[...] таар этигэхэ гээшэ совет[...] дэ, манай ажабайдалда, бүриин ажал худэлмэр[...] шухала байжашье магад [...]

Валерий Быковскиин, В[...] Терешковагай шадамар бэрх[...] лоодоhон «Восток-5», «Во[...] онгосо-одонуудай толотомо [...] гэ—совет арадай, хүсэн түг[...] циалис экономикын, совет н[...] техникын шэнэ элитэ ехэ ила[...] замбуулинай дайдые шэнжэлэн [...] дэхэ шухала шата боложо үгэнэ.

Нүхэдүүд, Газарые тойрон гү[...] али өөрынь хэлэhэнэй ёhoop, «бүмбэрсэгые» тойрон, буунгүйгөөр ниидэхэ тухай элитэ ехэ совет лётчик Валерий Чкаловай гушаад онуудта эрмэлзэн хүсэдэг байhые hанаад үзыт. Энэ хадаа тиихэдэ имагтал ехэ зоримгой хүсэл эрмэлзэл байгаа даа. Буунгүйгөөр Газарые тойрон ниидэхээр тиимэ онгосые манай промышленность, наука, техникэ тиихэдэ үшөө бүтээжэ шадахагүй байгаа. Харин мүнөө Валерий Чкаловай нэрэтэ — Валерий Быковски[...] Газар дэлхэйе 81 дахин, Валентин[...] Терешкова — 48 дахин тойр[...] Энэл даа социализмын эди шэ[...] хүсэн!

Мүнөө манай арад юрэ бус[...] рэгүүдые бүтээнэ. Валерий [...]ский, Валя Терешкова [...] ниидэлгэ хээ. Валери[...] замбуулинай аха [...] солые толотомо hа[...] дүүлээ, тиихэдэ [...] най гайхамшагта [...] лай түлөөлэгшэ [...] сэгые эгээн үндэр[...] hан дэлхэй дээрэхи [...] болоно. Замбуули[...] магтаал солые ду[...]

«Восток-5», «В[...] госо-одонуудай [...] хы үдэрнүүдтэ [...] най заха хизаа[...] даhaa hайн h[...] «hайн!», [...] hатазар [...] эсэргүүсэн [...] болон [...] байhан т[...] сотой [...] зүб тэ[...] дэмжэ[...] үзүүл[...] арад[...] хо [...] Ге[...]

сэлдэ ехэ удха шанартай байха юм.

Худэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал батажуулхын түлөө амжалта туйлахыень энэ ендэр дээрэhээ эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэ хабаадагшадта хандаха байнаб.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Энэ ниидэлгээ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумдэ зорюулнабди гэжэ нүхэр Быковский хэлээ hэн. Коммунизм байгуулха түүхэтэ хэрэг түгэсхөөд, коммунизмын үедэ ажаhууха шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ энэ Пленумэй шиидхэбэринүүд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна бшуу.

Замбуулинай захагүй дайдаhаа буужа ерэhэн космонавтнуудаа совет хүнүүд мүнөөдэр дүрбэдэхеэ угтажа байна.

Замбуулинай эдэ ниидэлгэн[...] най бүхы совет арадай — к[...] низм байгуулжа байгаа ар[...] тар габьяа мүн болоно. Эд[...] даа социальна, экономиче[...] техникын асари ехэ ту[...] мүн болоно, эб найрам[...] үзэл болоhой -дархис [...] най hара[...] хүсые [...] ил[...]

Ниидэжэ ябахадаа [...] hүүл болотоpнь ма[...] дай бата найдамтай [...]

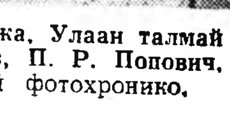
бараа hэн. Бидэнэр 3 үхибүүд эхынгээ гар дээрэ үлөө hэмди, энэ хүндэ хүшэр гээлтын гашуудалые бидэнэр бэе дээрээ үзэhэмди. Зүгөөр Коммунис парти, Советскэ правительство маанадые хүл дээрэмнай гаргалсаа, коммунизм байгуулагша ёhoто хүнүүд болохоор хүмүүжүүлхын түлөө оролдоо юм.

Дайн байлдаан гээшэ уйдхар гашуудал, миллион хүнүүдэй нёлбоhо адхаруулдаг гэжэ манайда хүн бүхэн мэдэжэ байдаг. Манда дайн хэрэггүй, совет хүнүүд амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажал хэжэ байна. Эгээл иимэhээ совет арад эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг, замбуулинай захагүй дайдые эбэй ёhoop хэрэглэхын түлөө, мүнөө үе сагай эрдэм техникын туйлалтануудые хүнэй аша туhада, тэрэнэй хүгжэн hалбарха хэрэгтэ, зол жаргалдань зорюулхын түлөө тэмсэдэг.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эхэнэрнүүд илангаяа ехэ үүргэтэй. hаяар Москвада, Съезднүүдэй ордон соо бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэд бүхэдэлхэйн хуралдаанда суглархаяа байна. Энэ конгресс хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ, манай газар дээрэ зол жаргалтай байдалай мандахын түлөө тэм-

лээгүйбди, юуб гэхэдэ, эдэнэй со[...] вет арадай оюун бэлиг, ажал хэрэгынь зорюулагдаа бшуу. Эдэ бүгэдэ хадаа ниидэлые амжалтатайгаар үнгэргэхэ найдабари түрүүлээ.

Манай гайхамшагта ракетэнүүд болон замбуулинай онгосонуудые байгуулха хэрэгтэ хабаадаhан эрдэмтэд, инженернүүд, техникүүд, худэлмэришэдтэ, [...] замбуулин орёо нарин ая[...]шал[...] бидэниие табижа [...] тай даабариие [...] гэхэ хэрэг [...] нүүдтэ зү[...] Би[...] эсэ[...]

[...]гдажа, Улаан талмай [...]колаев, П. Р. Попович.
ТАСС-ай фотохронико.

40-дэхи жэлээ гарана

ҮНЭН

[...]дэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Сэн 2 мүнгэн

[...]С-эй ЦК-гай Пленумэй [...]ринүүдые бэелүүлхын түлөө

коммунизм тухай [...]өнүүд үнгэргэгдэнэ, [...]кэ эмхидхэгдэнэ

[...]. Соёл [...]унис [...]хала [...]зкэ [...]тз [...]э

хэлэбэ. Эндэ агитационно[...] мэри hайнаар ябуулаг[...] нэрэ хүндэтэй х[...] харуулмаар [...] гомилогдо[...] гын [...]

[...] хэ [...] Ө[...] манай [...] парти [...] тухай [...] Лени[...] абах [...] Федо[...]

[...]СС-эй ЦК-гай түлөөлэгшэдэй КПК-гай [...] түлөөлэгшэдтэй уулзахаяа байhа[...]

[...] оной июниин 21-дэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум[...]

[...] коммунис худэ[...]нүүдые улам бэхи[...]үүлхэ талаар, мүн [...]оммунис партиин [...] Комитедтэй ха[...]е тогтооходоо [...]К-гай Президиу[...]лдаг эли тодорхой [...]лон хэмжээнүүдэй [...]С-эй ЦК-гай по[...] ажал ябуулгые, [...]ЦК-гай Нэгэдэхи [...]ССР-эй Министр[...]дэй Түрүүлэгшэ [...]евой ажал ябуул[...] ЦК-гай Пленум [...]эгэн дуугаар дэм[...]

[...] онуудта болоhон [...]лон худэлмэришэ[...]удай Москвадахи [...] дээрэ нэгэн дуу[...] шиидхэбэринүү[...] С. Хрущев тү[...]-эй ЦК-гай Пре[...]ринэгүйгөөр бэе[...]а, мүнөөшье бэе[...]аар гэжэ Пленум [...]дэглэбэ.

[...] ЦК-гай 1963 [...] 14-нэй бэшэгтэй [...]ан хэhэн КПСС-

эй ЦК-гай байгша оной июниин 18-ай мэдүүлгые hайшааха.

3. КПК-гай ЦК-гай түлөөлэгшэдтэй мүнөө болохоёо байгаа уулзалга дээрэ иимэ юумэ хүтэлбэри болгон бариматалха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ даалгаха:

КПСС-эй XX, XXI, XXII съезднүүд дээрэ, компартинуудай зүблөөнүүд дээрэ манай партиин баталан абаhан хараа шугамые Деклараци ба Мэдүүлгэ дотор хэлэгдэhэн хараа шугамые саашадаашье хэлбэринэгүйгөөр бэелүүлхэ. Ажабайдал, уласхоорондын коммунис ба худэлмэришэнэй худэлөөнэй хүгжэлтэ, уласхоорондын байдал энэ хараа шугамые бүримүhэн зүб байhыень тодоруулаа.

Коммунис болон худэлмэришэнэй аха дүүгэй партинуудай нэгэдэл бата бэхи болгохо, бии байhан арсалдаануудые марксистско-ленинскэ теориин үндэhөөр, мүн 1957, 1960 онуудай Москвадахи зүблөөнүүдэй түүхэтэ документнүүдэй үндэhөөр зайсуулха хараа шугам КПСС,

эй ЦК ябуулжа [...] шадаашье ябуул[...] КПСС-эй ЦК [...]скэ Союзай, Хит[...] Республикын [...]дай хооронд[...] хоёрой хоо[...] аха дүүгэ[...] хоорондо[...] рилсаа [...] нинизм[...] ционал[...] hөөр у[...] болон [...] лөөнэ[...] манай [...] низмы[...] туhад[...] энээ[...] юм.

[...] hайнаар урга[...] хүрьhэнэй зөөлэн[...] эбэрлэгдэhэн дээ[...] юм. Хүрьhэнэй шииг[...]лгахүйн тула газараа [...]ай катогоор даруулха[...]ян. Катогоор хүрьhэнэй [...] нягтаруулхада газар [...]тотой байжа, үрэhэнэй [...]ргаха ябадал хангана. [...]ой оронhоной hүүлээр газа[...]hэн хатажа шала болоод, [...]абидаггүй, үрэhэнэй ургалга [...]аг байха юм. Хатуу болоhон [...]е ротационно мотыгоор гү[...] культиватораар онгилжо з[...] [...]гээшэ. Тиимэ [...] ниина [...] [...]най ажахын [...] [...]эй орондо [...] [...] борг[...]

[...] тухай Саахарай [...]абахын тула [...] соонь харуу-

[...]ВЕКЛО hАЙНААР

[...]ахарай свёклые манай эндэ hаяшагай таригдадаг[...] [...]мал гэжэ хэлэхэнь бэрхэтэйшэг. Саахарай свёкл[...] [...]шэ зуун жэлэй хоёрдохи хахадта таригдажа тури[...] тиимэшье hайн үрэ үгөөгүй hэн гэжэ тэндэхи[...]

Манай үедэл таригдаhан саахарай свёк[...] тагжаа. Мүнөө саахарай свёкло таридаггүй [...] хонь бэрхэтэй.

Июниин 15-д[...] республикымнай [...] саахарай свёкло таригдаад байна. Тэр[...] хэрэглэхээр hуулгагдаа. Тэжээлэй св[...] мэргэжэлтэд тэрэниие ургуулха дүй[...] мэhээ свёкло ургуулдаг зарим а[...] абана.

Буряадай республикада свё[...] эхилhэн агроном Николай Ф[...] жа, саахарай свёкло у[...] hан байна. Тэрэнэй [...]

гаха хэрэгтэй. [...] лын зай 8—[...] зэргэтэй. Э[...] түргэн — [...] хэхэдэ [...] Зүг[...] тэ[...]

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

хоорондохи зүрилдөөн бэшэ, харин ахамад болон залуу үеын хүнүүдэй, нэгэн ниитэ, ленинскэ харгы замаар дабшажа ябаһан бүхы совет хүнүүдэй хамтын аари ехэ ажал хэрэг мүн гээшэл гэжэ би хэлэхэ байнаб.

Мүнөөдэр мүшэтэ замбуулинай шэнэ баатарнуудые, совет космонавтнууд Валентина Терешкова, Валерий Быковский гэгшэдые баяр ёһололоор угтажа байхадаа, бидэнэр дахин иигэжэ хэлэхэ ёһотой-... Ажал... хоорондоо ... хүдэлмэришэн ангида, Коммунис ажаһ... алдар соло! культура ехэтэй ... интеллигенцидэ алдар... лон гэр бүлын харь... дэлнүүдые хаман хаяхы... хыень Пленум бүхы парти... шадай депутадуудай нютагай... зуудта, комсомолдо дурадхана...

Шажанда шүтэлгын үлэ... шууд тэмсэл ябуулха, наһ... риие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ... хүдэлөөе ажаһуудалда «Ло... хүгжөөхын түлөө хү... бон нэгэдүүлхэ.

хүмүүжүүлһэн эхэнэр арадай бүхы ажал хэрэг бүтээхэдээ: шэн габьяата ажалдашье, дэлхэйе гайхуулһан оюун һайхан баатаршалгашье гаргахадаа, эрэ хүнтэй суг хамта ябадаг гэжэ тэрэ үшөө дахин гэршэлэн харуулаа. Совет эхэнэрнүүдэй баатаршалгын соло дуудаха үүргэеэ мүнөө манай поэдүүдэй бэелүүлхэ сагынь ерээ.

Валентина Терешковагай хуби заяан тухай бодомжолхо зуураа, жэшээ абаха хүнүүд тэрээндэ бии байгаа гэжэ хэлэнгүй байхын аргагүй. Тэрээндэ пулемётчик Анкын, граждан дайнай бусад олон мянган алдарта эхэнэр баатарнуудай хүсэл, эрэлхэг зориг нэбтэрһэн байха! Түрүүшын табан жэлнүүдэй алдарта бүд нэхэгшэ Дуся Виноградовагай хүсэл оролдолго, оюун ухаан тэрээндэ нэбтэрһые бидэнэр харанабди. Юуб гэхэдэ, Валя өөрөө мүн лэ бүд нэхэгшын. Иимэ хүнүүдэй угтай ха юм. Паша Ангелинагай, социализм, коммунизм ... габьяатайгаар байгуулжа бай... бусад олон арбаад мянган хү... шэ зориг, эршэ хүсэн тэ... нэбтэрэцхэй! Марина Раскова... зориг, баатаршалга, Эсэгэ ... мгаалгын дайнда бэеэ мүн... баатарнууд Зоя Космо... Лиза Чайкинагай, ... хүнүүдэй Эхэ орон... хэрэгтэ үнэн сэхэ ... шанарые тэрэ үшөө ... харуулаа. Үшөө ... хэүүд Лиза Чайкинаае ... эрхэлүүлэн нэр...

...ладимировна Терешко..., мүн Валерий Федо...скиинишье биографи — ...ндаһаа, ажалша гэр ...ан хүнүүдэй биографи иимэ гэр бүлэнэр манай...арион ха юм.

...на Владимировнагай бага ...үдэн бэшээр үнгэрөө һэн. ... гурбан наһатайһаа хойшо ... хүмүүжүүлэгдэә. Абань ... совет Эхэ ороной түлөө тү... баатар үхэлөөр унаһан юм. ... баатарай эхэ болохо Елена ...вна Терешковада, «Красный ...коп» гэжэ текстильнэ комбина... хүдэлмэрилэгшэдэ, үнэн зүрхэнэй ...луун амаршалга сэдьхэлэй гүнһөө ...үргэхэ хүсэлтэйб. Елена Федоровна, ...а, баатар басага хүмүүжүүлээт. Танай Валентиныи, мүнөө гансашье Танай бэшэ, мүн манай бүгэдэ арадай баатарай нэрэ түүхэдэ орожо, тэрэниие бүхы хүн түрэлтэн инаг дуратайгаар дурдажа байха.

Баруун оронуудай госпеданар номнолшод, Валя Терешкова болон Валерий Быковский, бусад олон миллион совет баатарнууд: шэнэ газар эдлэлгын баатарнууд, шэнэ электростанцинууд, заводууд, городууд, түмэр харгы болон ашагта малтамалай һурхайнуудые байгуулагшад — танай ...элгдэмэл хүнүүдэй, баяшуулай ...сионадуудта хүмүүжүүлэгдэдэг ... Үгы. Тиимэ баатарнууд манай ... байгуулхы совет ажабайдала... хэрэг, баяр баясхалан соо ...эгдэнэ. Тэдэнэр энэ ажа... ...элжэлүүлжэ, ооһэдын... алдаршуулан ма...

...улинай совет баа... ...лон болоод байхы... дээрэ бэшэ, мүн ... Совет арадай юу хэ... тухай бүхы дэл... шөө дахин гэршэ... ...хада, бидэнэр бү... иимэ уряатайгаар ...далай хэрэгтэ, ... эрдэм ухаа... ...е зорюу...

Замбуулин дайдые амгалан ёһоор ашаглаха бата хүсэл эрмэлзэлгэ Советскэ правительствада бии. Замбуулин дайдада хэрэглэгдэхэ буу зэбсэг түргөөр бүтээн гаргалга бүхы дэлхэйдэ үшөө нэгэ тон ехэ аюул асарха байна. Замбуулин дайда эб найрамдалай зоно, арадууд хоорондын хани харилсаанай зоно байха ёһотой. Америкын космонавтнуудай замбуулинда дэгдэхэдэнь бидэнэр амаршалаабди. Энэ хадаа замбуулин дэлхэйе амгалан ёһоор шэнжэлхэ мүрысөөндэ һайн һайхан үг заншалтай харилсаан болоно.

Бидэнэр бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ ханданабди. Агууехэ габьяа совет космонавтнуудаар бэелүүлэгдэә. Хүн 1,5 часай туршада бүхы бүмбэрсэг дэлхэйе тойроно гэжэ тэдэнэр өөһэдынгөө габьяагаар баталан харуулба. Энэ бүмбэрсэг дэлхэй ехэ юм, тиигэбэшье энэ дэлхэй дээрэ һүйдхэл, хёмороо, сэрэгэй эзэрхэг түримхэй ябуулга һүжэрөөхөөр бэшэ бага юм. Юуб гэхэдэ, эдэ ябуулганууд мүнөө сагай ядерна зэбсэгэй үедэ хүн түрэлтэндэ хэмжээгүй ехэ хохидол асаржа болохо бшуу.

Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө бата бэхеэр тэмсэнэ. Газар дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлхын тула тэрэ бүхы хүсөөрөө оролдоно. Хэрбээ Советскэ Союз Газарые тойрон иимэ нарин нягтаар ниидэдэг ракетэнүүдтэй һаа, мүн ондоо янзаар хэрэглэгдэхэ ракетэнүүдтэй юм гэжэ бүхы хүнүүд һайнаар мэдэнэ.

Энээн тухай юундэ һануулха баатай бологдоноб гэхэдэ, Советскэ Союзда гитлеровскэ сэрэгшэдэй харата муухайгаар добтолон орожо, хюдалгын дайн эхилһэн сагһаа хойшо хорин хоёр жэл мүнөөдэр гүйсэбэ. Совет арад өөрынгөө Эхэ ороной нэрэ хүндэ, бэеэ даанхай байдалые хамгаалаа, бусад арадуудтай суг хамта фашис ёһоной богоол эзэмдэлгэһээ дэлхэйе абараа. Үнгэрһэн дайнай түүхэ, бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүдэй зүрхэндэ үлэһэн мартагдаагүй сараа тэмдэгүүд дэлхэйн бүхы хүнүүдые һэримжэ ехэтэй байхыень, тиихэдэ гүрэнүүдэй правительствануудые бодомжотой байхыень уряалха ёһотой.

Манда амаршалга эльгээһэн бүхы гүрэнэй болон ниитын ажал ябуулагшадта, Советскэ Союзай бүхы коллективүүд болон эрхэтэдтэ, Валерий Быковский, Валентина Терешковагай баатаршалгатай дашарамдаһан, манай баяр баясхалангые хубаалдажа, совет арадта, совет космонавтнуудта һайниие хүсэһэн бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Нүхэд москвагайхид!

Манай үргэн дэлгэр совет Эхэ ороной эрхэтэд!

Бүхы дэлхэйн хүнүүд!

Шэнэ совет космонавтнуудые, замбуулинай баатарнуудые хүндэлэн угтажа байһан баяр ёһололой, омог баяраар дүүрэһэн энэ үдэр бидэнэр иигэжэ үшөө дахин хэлэнэбди: хоридохи зуун жэлэй хоёрдохи хахадынь наукын, техническэ болон социальна хүгжэлтын талаар хүн түрэлтэндэ түйлай ехэ амжалта асаржа болохо. Газар дэлхэйн арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлэе. Һайн һанаатай бүхы хүнүүд Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, бүхы арадуудай зол жаргалай түлөө тэмсэг лэ.

Совет баатар космонавтнуудта алдар соло!

Манай «Чайка», дэлхэйн түрүүшын эхэнэр-космонавт Валентина Терешковада алдар со...

Замбуулин... хүдэлмэрилэгшын ...рекордоо һайн һайхан бүхы юумэ... ...зуураа, парти үзэл бодолой ямаршье хэлб... хоёр ондоо үзэл бодолой амгалан ёһоор зэр... байхые номнолгодо эсэргүү, формалис ёһоной ... уран һайханай зохёол бүтээхэдээ бирагүй, барг... дүүлигээр хандаха ябадалда эсэргүү, социалис р...лизмын искусство болохо совет искусствын партийнэ, арадай шэнжэтэй байхын түлөө эбсэшэгүй тэмсэл са... шадааншье ябуулжа байха.

Творческо организацинуудта үзэл бодолой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулхые, коммунизмын түлөө арадайнгаа үмэнэ өөрынгөө харюусалгые мэдэрдэг, үзэл бодолой талаар хатуу тэмсэлшэ байхаар уран һайханай хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие хүмүүжүүлхые, арадай ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын ажал ябуулгатай искусствын ажал ябуулагшадай холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ бүхы хэмжээгээр туһалхые союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомуудые Пленум уялгална. Үхибүүдтэ, эдир залуушуулда зорюулан, уран гоё зохёол байгуулга — литература болон искусствын ажал ябуулагшадай шухала зорилго гэжэ тоолохо.

...хибүүдые, наһажаал болоһон хүн зониие юрэнхы ...мдэ һургаха тухай нэн түрүүнэй анхарал хан... ...а хэрэгтэй; үдэшын, ажалһаа һамшангүй һураха ...лые үргэдхэхэ, культурын арадай университе... һуралсалые дэмжэхэ, научно-техническэ эрдэм дэлгэрүүлхэ.

...байдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхи..., СССР-тэ арадай гэгээрэлые саашадань хүг... тухай Хуулитай зохилдуулан үнгэргэгдэһэн ...ри аша ехэтэй үрэ дүн үгөө гэжэ Пленум тэм... һур...адай ажалай хүмүүжүүлгэ һайжа... ...дадал шудалалгада ... ...уушуулай эр... ...һургуулиие а... ...дүтэлүүл...

Совет хүнүүд... рилгонуудые шиид... байгуулхы эдэбхи ... дэмжэхыень партийна ... хана. Ниитын хэрэгтэ эдэ... хабаадуулдаг боложо байһ... цинуудые партийна хүтэлбэ... ларуулха ёһогүй, харин тиим... гадхан һайжаруулха, соёл су... ниитые эдэбхитэйгээр хабаад... та партийна организацинуудай ... хандуулха эрилтэ табина гэжэ тэмдэглэнэ.

Залуушуулай дунда ябуулагдада... жүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруу... зорилгые шиидхэлгэдэ **Залуушуулай ...нинскэ Коммунис Союзай** дүүргэдэг ... болгохые Пленум онсо шухала удха ша... лоно. Обществын материальна, оюун ... баялигуудай эшэ үндэһэн болодог ажал... дэлдэг байхаар залуушуулые хүмүүжүүл... ба ерээдүйн совет хүнүүдэй эрилтэ хэрэгл... хүсэд дүүрэнээр хангахын тула ниитын б... жасые арьбадхан нэмээлсэхэ хэрэгтэ ... хабаадаха гээшэ материальна ба соёл б... баялигһаа хүртэлсэдэг хүн бүхэнэй нанги... лоно гэжэ залуушуулда ойлгуулха шухала.

Коммунизмын түлөө бата найдамтай, эрэ... ригтой тэмсэлшэ, оронойнгоо оролдосотой э... үетэнэй түйлаһан, бии болгоһон бүхы юумы... хүндэлдэг, Эхэ оронойнгоо баялигуудые, н... ба алдар солые өөрынгөө ажалаар арьбадх... хаар залуу хүн бүхэниие хүмүүжүүлхэ ...

Комсомолой организацинуудые ... тэлбэрилхыень, совет залуушу...

Космонавт-5 Валерий Федорович Быковский өөрынгөө ажалладаг кабинет соо.
ТАСС-ай фотохронико.

Гүн сэдьхэлэй баяр хүргэнэб

Гайхамшагта һонин мэдээсэлнүүдээр газар дэлхэй дахин доһолбол! Эхэ оронноймнай эрэлхэг зоригто хүбүүн, басаганаар жолоодогдоһон «Восток-5», «Восток-6» совет онгосо-одонууд хэдэн хоногто замбуулинай захагүй дайдые гороолжо, хараалагдаһан эрдэм шэнжэлэлэй даабариие түгэс дүүргээд, Газар түбидөө бусажа ерэбэ.

Түрүүшын эхэнэр-космонавт Валентина Владимировна Терешковагай харуулһан баатаршалгаар илангаяа, бидэнэр, эхэнэрнүүд омогорхохын ехээр омогорхонобди. Би дүү басаган Валида гүнзэгы сэдьхэлэй баяр, һайниие хүргэн, ажабайдалдань, саашанхи хэрэг ажалдань али болохо амжалта, илалта хүсэнэб.

Д. Дармаева,
Хоринн аймагай Нарһатын совхозой хүдэлмэрилэгшэ.

Хүндэтэ шагнал

Хүүгэдэй саадуудһаа элдэб национальностиин 16 үхибүү үргэн абажа, тэдэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлһэн нүхэр **Б. Акрамовагай** совет гүрэнэй болон арадай үмэнэ тусгаар ехэ габьятай, ушар ёһо һайнаар мэдэдэг байһые, патриотизмые тэмдэглэн, СССР-эй Верховно Совиедэй Президиум нүхэр Бахри **Акрамовада «Эхэ-герой»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгожо, **«Эхэ-герой»** гэһэн орден, СССР-эй Верховно Совиедэй Президиумэй грамота барюулаа.

(ТАСС).

ТОБШО ҺОНИН

⊙ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сланец болбосоруулдаг Кохтла-Явиниин комбинадта үнгэгүй лак гаргагдаба. Сланецые газ болгон болбосоруулха үедэ бии болодог бензинэй ууралһаа тэрэ лак гаргадана. Юумэнүүдэй гадарые бурхөөн хушаха һаруул үнгэтэй зүйлые химигүүд мүнөө хүрэтэр оложо ядадаг байһан юм: энээнһээ урда гаргагдадаг «үнгэгүй» лагууд ходо ягаабтар үнгэтэй байдаг һэн. Тус комбинадай шэнэ продукци хадаа промышленностиин мебельнэ болон бусад һалбаринуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохо байха.

⊙ Тобольск город шадар домто уһаар эмшэлдэг газарта үбшэнтэд ерэжэ эхилбэ. Энэ эмнэлгын газар минеральна халуун уһатай булагай эхин дээрэ олониитын хүсөөр баригдаа юм. Эмнэлгын газарта ерэһэн олон мянган хүнүүд бэеэ эмшэлүүлхэ арболоо.

Ленинградһаа абтаһан мэ...ёһоор, гэрнүүдэй фундаменэ...чхадаа, тулга-бахана...ота зоодог шэнэ аг...ташад «Комбайн» ...лонхой. 18 метр ...уд дээгүүр хү...эрэ «Комбайн» ...тсаг шэнги тү...ри на хадаа тү...нис ...рограммаар ...тидаа ...дые ав...на. ...оодог.

Түрэл республикымнай 40 жэлэй ой улам ойротожо байна. Энэ ехэ һайндэрые Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд, һурагшад ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, урма зоригтойгоор ажаллажа байха үедэнь манай ороной эрэлхэг зоригтой басаган Валентина Терешкова түрэл партиингаа, Эхэ оронойнгоо даабаряар замбуулинай дайдые тойрожо ябана гэһэн мэдээсэл дуулахадаа, баяр дээрээ баяр нэмээд, зориг дээрээ зориг ороод, бүри габшагайгаар ажаллажа оробо.

Совхозой нэгэдэхи отделениин Хүхэ-Добын хонишод хэдэхэн хоногто 2500 гаран хонидые хайшалжа, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,8 килограмм эрхим шанартай нооһо хайшалжа абаад, тэрэнээ гүрэнэй амбаарта тушаагаа.

— Совет оронойнгоо суута басаган Валентинын замбуулин дайда руу ниидэжэ, эгээ түрүүшынхеэ эхэнэрнүүдэй нэрые дэлхэй дээрэ нэрлүүлһэндэнь үнэн зүрхэнһөө омогорхонобди, — гэжэ залуу басагад-хайшашад М. Цыремпилова, В. Дугарова, Б. Гарбаева гэгшэд мэдүүлнэ.

Эдэ басагаднай оренбургын түрүү арга хэрэглэн, үдэрэйнгөө нормые 100—110 процент дүүргэнэ. Мүн хоёрдохи отделениин түрүү һаалишан, партиин гэшүүн Ю. Дамбаева иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэ эхэнэрнүүд урдань гэрэйнгээ хоймортo гараха эрхэгүй байгаабди. Харин мүнөө ... тиингаа, агууехэ Лени... яагаар ажал хэхэ, ... гүрэн түрэеэ хүтэла... хамаг эрхэ үгтэнхэй. ... той басаган Валентина ... буулин соогуур аяншал... жэ дуулахадаа, ямар ... бибди.

Нүхэр Дамбаева таб... шада үнеэн бүриһөө 10... гү, али хамтадаа 154... һаажа абаһан байна. ... публикынгаа 10 жэлэй ... болотор хахад жэлэйн... 120 процент дүүргэхэ ... хай.

П. Содбоев, хүдөө...

Эрэлхэг басагаараа омогорхонобди

Швеци, Норвеги болон Дани... Н. С. Хрущевой ошохо болоһон...

Албанай хэрэгээр Швеци, Норвеги болон Данида ерэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Совиедэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев уригдаһан байгаа. Тиимэһээ Швециин, Норвегиин, Даниин правительстванууд Советскэ правительствын толгойлогшодо таарамжатай ямаршье үедэ эдэ оронуудта Н. С. Хрущевой ерэхые хүсэһэн байна.

Швециин премьер-министр г-н Эрландертэй, Норвегиин премьер-министр г-н Герхардсентэй, Даниин премьер-министр г-н Крагтай, эдэ оронуудай гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадтай нюураараа уулзахын, тэрэшэлэн Швециин, Норвегиин, Даниин арадуудай ажаб... хүдэлмэритэй танилсах... банай хэрэгээр эдэ ор... шалха арга боломжые... гаар хэрэглэхэ байна... Хрущев Швециин, Н... ниин правительстван... һэн байна.

Үгээ ойлголсоһоной... эй Министрнүүдэй Сов... шэ нүхэр Н. С. Хру... ерэхэ жэлэй хабар Ш... болон Данида аяншал... раалагдаа. Аяншалха ... зор дипломатическа а... зүбшэгдэхэ байна.

БОКС

ТҮГЭСХЭЛЭЙ УУЛЗАЛГА ЭХИ...

Үнгэрэгшэ суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ республикын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Совиедэй дамжуулгын шанда хүртэхын түлөө боксоор мүрысөөн болобо. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр дүрбэн команда хоорондоо тулалдажа, боксын гоё һайхан техникэ харуулаа. Команда бүхэнэй тугхануудаа һэлгэлсэһэнэй удаа Монгол Арадай Республикын, Буряадай АССР-эй боксернууд мүрысэлдэхэ болоно.

— Рингын улаан буланда МНР-эй түлөөлэгшэ Буян Ганбат, хүхэ булангдань Буряадай АССР-эй Владимир Ильин, — гээд соносхогдоходонь, тэндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана. Гурбан раундын туршада тулалдаһан эдэ хоёроймнай дүн гаргахада Балтиин флодой хоёр удаа чемпион ябаһан, мүн Буряадай АССР-эй хэдэн удаа чемпион болоһон Владимир Ильин очкогоороо диилэһэн байба. Айлшадай зургаан боксернууд ооһоо хоёрынь — МНР-эй чемпионууд Батхуу, Барс гэгшэд гоё һайханаар добтолжо, командадаа шухала очконуудые асарна. Эдэнэрнай Улаан-Үдын шадамар бэрхэ боксернууд Анатолий Гаврилов, Николай Гладышев гэгшэдые шүүжэрхёо ха юм. Тиигэжэ эдэнэрэймнай уулзалга 10:18 тоотойгоор дүүрэжэ, Буряадай АССР-эй команда айлшадаа шүүһэн байна.

— Хабаровска хизаарай, Эрхүүгэй областиин командануд мүрысөөндэ дуудагдана, — гээд соносхогдоно. Рингдэ гараһан тус командануд ооһоо Эрхүүгэй түрүүшын гурбан боксернууд Владимир Ларионов, Эрик Меньшиков, Александр Мушкательников гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа, командадаа зургаан очко асарна. Тэдэнэй һүүлдэ рингдэ гараһан Хабаровскын түлөөлэгшэ Алас-Дурна зүгэй сэрэгэй округой чемпион Иван Дроздов спортын мастер Виктор Метляевые очкогоороо шүүжэ, түрүүшын шухала очко асарна. Эдэнэрэй удаа боксер бүхэн һайн техникэ харуулхые оролдон, хамаг хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Тус командануудай дүн гаргахада хабаровскынхид 13:14 очкотойгоор шүүһэн байгаа.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр. «Республикымнай 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан мүрысөөндэ хабаадалсахаар хитад, монгол, корей,ород, узбек, казах, яхад, еврей, буряад яһатанай боксернууд сугларанхай. Энэмнай үнэн ёһондоо уласхоорондын мүрысөөндэ дүтэрхы болоно», — гээд дуулгахадань, аадарай ороһондол альга ташалган болошоно.

Аяар холын нарата Узбекистанһаа ерэһэн боксернууд Хаджаев, Мухамедов, Ким, Батыров, Молчанов, Балтачев, Леляко гэгшэд боксын коё һайхан техникэ харуулжа, сугларагшадаа баясуулна. Айлшадай һүүлээр Хабаровскын Буряадай АССР-эй командануд наадажа ороно. Республикын хэдэн удаа чемпион болоһон Иван Бажунов хизаарай чемпион Юрий Субботинтой тулалдажа очкогоороо диилэнэ.

— Улаан буланда Василий Семенов, хүхэдэнь — Виктор Суслов, — гээд соносхогдоходонь баһал альга ташалган зэдэлшэнэ.

Улаан-Үдын түлөөлэгшэ Виктор Суслов нүхэртөө орходоо һураггүй баян техникэтэй байһаараа харагшадай һайшаал, магтаалда хүртэнэ. Тиигэжэ тэрэ түрүү... Семеновоо хоёр уда... да оруулжа бай... рэр добтолно... Хоёрдо... га зэргэ амарһанай ... наадан эхилнэ. *Ала...* округой чемпион Семе... серой шанга добтолго... гаалжа ябаһаар нокау... Мүн залуу боксер Влад... спортын мастер Алекс... нов, Василий Иванов, ... танов, Владимир ... яһала бэрхээр наада... түрүү зэргэдэ гаргаа. ... нууд энэ уулзалгаа ... гоор шүүһэн байна. ... Яхадай АССР-эй, Аму... боксернууд наадаһан ... Эдэнэрэй уулзалга 13... дүүрэжэ, Яхадай АС... түрүүлһэн байна. Ти... най түгэсхэлэй мүры... далсаха эрхэ олобо.

Үсэгэлдэр үдэшэ ... түгэсхэлэй мүрысөөн ... дай АССР-эй команда... эй боксернуудтай наа...

Б. ...

ЗУГАР ДЭЭРЭ: ... түлөөлэгшэ Раис Б... Степановтай (Буряа... дажа байна.

Л. Хай...

Социалис оронуудаар

ЭНЭНЬ ҮНЭХӨӨРӨӨ ХҮСЭЛ ЗОРИГ ЛЭ

Хасковско округой Книжовник гэжэ һуринай суута хонишон Коля Делчев гэгшэ тухай үнинэй ...уладагбди. Энэ хонишон тухай ... соогуур үльгэр түүхэ шэн...рэлдэдэг. Тиигэжэ бай...та хонишон Коля Дел... орхёод, тракторна ... бүридхэлшэ болобо ... гайхабабди. ... сурхойшо Коля тухай... дуулдахаяа болёо ... машинанууд тээ...а Коля ойл...айраар дай... нютагайхи... уулзаба...алшаһан ...арахада, ... яажа ...эгүйб ...элэбэ. ... хони... б дуу... элһэн ... бо...гэжэ ...үг...

— Эрхим хонишон даа, — гэжэ кооперативай главна зоотехник Иван Станчев Коля Делчев тухай хөөрэнэ. Хонин һүрэгыншье ...эл эрхим. Мүнөө хонидойнь үүлтэр һайжаржа эхилэнхэй. Түрүүшын үүлтэртэ хурьганай гарахада, энэ суута хонишон жэгтэйгээр баярлаа һэн. Тиим энэ хүниие харахада, үнэхөөрөөл хонишон ябаха хүсэл зоригтой хүн гэжэ харахаар байба.

Клара Орлова,
ТАСС-ай корреспондент.

* Венгриин городуудые бодходог 600 хүн Будапештдэ болоһон зүблөөн дээрэ «Ерээдүйн город ямар байха ёһотойб?» — гэһэн асуудалые хэлсэһэн байна. Энэ зүблөөндэ хабаадагшад байрын гэрнүүдые олоор бариха, городуудые болбосон түхэлтэй болгохо, шэнэдхэн бариха ябадалтай холбоотой асуудалнууд тушаа тэрэ зүблөөндэ хабаадалсагшад хэлсэбэ.

* Хитадай Хунаа... сайн набша ургуул... бар сайн набшын е... са хуряажа абаба. Ху... циин сайн плантац... һээ майн һуулшын ... соо 2.500 тонно сай... луулжа болбосоруул... нёдондо жэлэй энэ са... сайн набшаһаа 24 пр... болоно. Тус провин... сортын сайн набш... юрэнхыдөө дүүрэнтэ... набша суглуулга б... руулга үргэлжэлһөөр...

* Польшын орон с... жа байдаг театрнуу... самбльнууд тон ехэ ... гаргаһан байна. Үнгэ... тэдэнэй табиһан зү... концертнуудые бүх... миллион хүн хараа...

Мухар-Шэбэрэй үйлэдб...риин управлениин Калинина нэрэмжэтэ колхоз 5620 толгой эхэ, түлгэ хонитой. Тэрэ тоодо нэгэдэхи классай 11.., хоёрдохиин — 370, гурбадахиин — 1300, дүрбэдэхиин — 470, табадахи классай 720, эрээ марян зүһэтэй 1627 хонидтой. Отарануудынь наһаараа, үнгэ зүһөөрөө илгагдаагүй, нэгэ газарта холисолдуулагдан байлгагда...

Иимээр харууһалагдажа байһан хонидой нооһон шанар ...утайда тоологдон фабрика... тушаагдан абтана. Нарин ...нооһониинь нарибтар ба бү... нооһонтой холисолдоно... нооһо илгагшад тэрэниие ... ассаарнь хубааруулана... ...игэжэ нарин нооһоной үнэ ...энгэй 15 процентые хосороо... Хэрбээ 1-хи классай, мүн ...эрээндэ дүтэрхы шанартай ...ооһоной килограммынь сэбэ...эрээ 100 процент байгаа һаа, ...жахыдаа 13 түхэригэй олзо ...уулха байгаа. Холимог ноо... тушаахадаа нарин нооһо... ...нгоо килограмм бүриһөө ...ахэриг 95 мүнгэ хорооно. ...дыхи классай 1133 толгой ...дай байһан энэ колхоз тэ...өгөлгэй бүриһөө 3,5 кило... хайшалаад бай... дээрээ 3000 тү...

Нооһо хайшалгаа түргэдхэе!

ХИТАДАЙ ҺОНИНУ...

Пекинэй барилгашад ... ниислэл хотын һурагшадт... бэлэг барихаар бэлдэжэ ... һургуулиин 25 шэнэ байша... дые дүүргүүтэй байна. Т... гурбыень комисси абаа. Ар... торнууд һургуулиин үхи... тон таарамжатай, һуралса... зохисотой байхаар эдэ байшан... дые барюулһан байна. Шэнэ ... гуулинууд соо Пекинэй х... мянган үхибүүд партада һуух... байна.

Фуцзянь провинциин 30 гара... уезд болон городууд шадар... районуудта дулаанай ороной ... амалнуудые туршаха станцину... лон пунктнууд байгуулагда... хэрй. Эрдэмтэдэй, таряашада... ноoолдосотойгоор ажаллаһана... һонаар 80 гаран шэнэ ургама... радлагжаба. Кофейнэ модон, кокос... Хю пальма, ананасууд, кака... ...нэй дунда бии.

ПАРТИЙНА ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ АЖАЛШАД ШУДАЛНА

Болгариин коммунис партиин ... съездын шиидхэбэринүүдые, ... 1-гэй ЦК-гай пленумүүдэй ма...алнууд болон бусад партийна ...ала документнүүдые Болга... ...н 3 миллионһоо үлүү зон мү...жэлдэ партийна һуралсалда, ...одэ һургуулинуудта шудалба.

Энэ жэлэй хугасаа соо политическэ һуралсалда элдэб асуудалаар 250 мянган лекци уншагдаа.

Валя Калугэрян... тахи химическэ үтэва, гадаг заводой хүтвск... жэлэй эхинһээ хойн... гадуур 3 мянган тонно ... гэ үгөө. Өөрын үнэ хя... най ашаар байгша оно... соо 800 мянган лей ар...

шахтын ...дэ энэрхы һые хоног соо ...ндэлэгдэдэг ... мянган то...ьята нэр... шулуу нүүрһ...агшанар ...

Бряад Үнэн
2-дохи ...
1963 оной ...

Редактор
М. Н. ...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ули... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам... — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариа... отделов: сельскохозяйственного производства и ... жизни — 47-59, 35-14, промышленного производств... ной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идео... — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, ... ров и писем — 25-41, 38-30, информации — 32-74 и ... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль... Бурятской АССР.

00458. Зак. ...